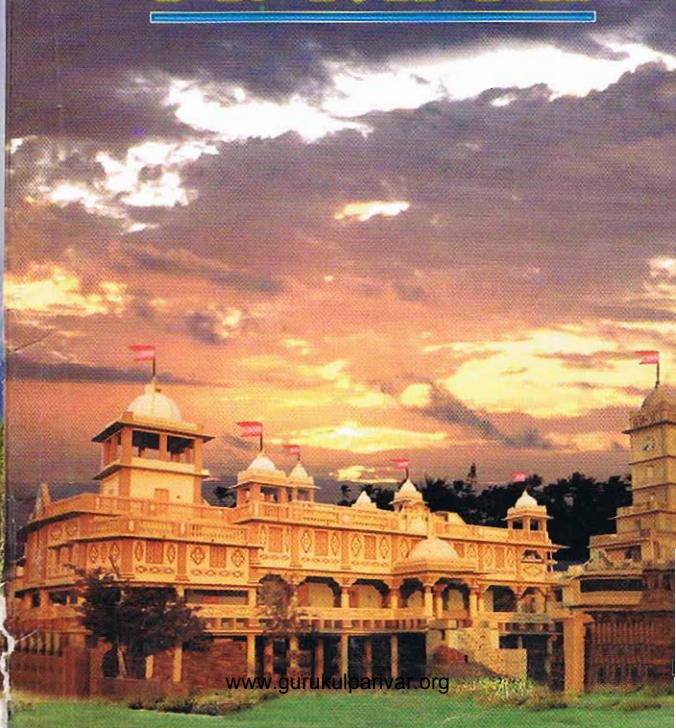

www.swaminarayangurukul.org

नित्य प्रार्थना

www.gurukulparivar.org

નિત્યપ્રાર્થના

www.swaminarayangurukul.org

શ્રી સ્વામિનારાયણો વિજયતે

નિત્ય પ્રાર્થના

પ્રકાશક

શ્રી સ્વામિનારાયણ ગુરુકુલ

અમદાવાદ

www.gurukulparivar.org

પ્રકાશક:

શ્રી સ્વામિનારાયણ ગુરુકુલ

મેમનગર, અમદાવાદ

પ્રથમ આવૃત્તિ ૧૯૮૬, પ્રત : ૧૦૦૦

દ્વિતીય આવૃત્તિ ૧૯૮૮, પ્રત : ૫૦૦૦

તૃતીય આવૃત્તિ ૧૯૯૮, પ્રત : ૫૦૦૦

ચતુર્થ આવૃત્તિ ૨૦૦૧, પ્રત : ૫૦૦૦

મુદ્રક : થીઓ પ્રીન્ટર્સ

અમદાવાદ.

© : ૬૫૬૪૪૧૬

શ્રી સ્વામિનારાયણાય નમઃ

નામ : _____

ગામ : _____

_____

રૂમ નંબર : _____ ધોરણ : _____

નિવેદન

ઈષ્ટદેવ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણે પોતાના આશ્રિતોને સાયંકાળે ભગવાનના મંદિરમાં જવાની અને ત્યાં ભગવાનની આરતી-સ્તુતિ-પ્રાર્થના તેમજ કથાવાર્તા કરવા-સાંભળવાની આજ્ઞા કરી છે. વિદ્યાર્થીઓના જીવનમાં આ સંસ્કારો સુદૃઢ બને તે માટે ગુરુકુલ સંસ્કૃતિના પુનરુદ્ધારક અને સદ્વિદ્યા સદ્ધર્મ રક્ષક અ.નિ. પ.પૂ. સદ્. શાસ્ત્રીજી મહારાજશ્રી ધર્મજીવનદાસજી સ્વામીએ ગુરુકુલોની દૈનિક પ્રવૃત્તિ એવી રીતે બનાવી છે કે તેમાં સ્હેજે શ્રીજી મહારાજની આજ્ઞાઓનું પાલન થાય. ગુરુકુલના પ્રાર્થના મંદિરોમાં સવાર-સાંજ થતી નિત્યપ્રાર્થનાઓ, કીર્તનો, સ્તોત્રો-અષ્ટકો, નારાયણ કવચ, જનમંગલ વગેરેનો આ નાનકડી પુસ્તિકામાં સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે.

અમદાવાદ ગુરુકુલમાં આ નિત્યપ્રાર્થનાની પુસ્તિકા ખૂબ જ ઉપયોગી પુરવાર થઈ છે. તેથી આ તેની ચોથી આવૃત્તિ પ્રકાશિત કરી છે. સૌ સત્સંગીઓ અને ભાવિકો આનો લાભ લેશે અને પોતાનાં બાળકોને પણ આ પ્રાર્થનાઓ શીખવશે તો આની વિશેષ ઉપયોગિતા સિદ્ધ થશે.

પુરાણી બાલકૃષ્ણદાસના
જયશ્રી સ્વામિનારાયણ

અનુક્રમણિકા

અહો કૃપાનિધાન	૨૯	તમે ભાવે ભજી લ્યો....	૭૪
અલબેલાજી... ..	૫૭	તારી મૂર્તિ લાગે... ..	૬૧
આરતી	૧	તારે ચટક રંગીલો... ..	૬૦
આવાહન મંત્રો.....	૫૬	નમો મહામુનીશ્વરં	૨૮
આજ સખી.....	૬૩	નવીન જીમૂત... ..	૩
ઓરા આવો... ..	૪૬	નારાયણ કવચ	૭૭
કર પ્રભુ સંગાથે... ..	૬૨	નિર્વિકલ્પ... ..	૫
ગિરધારી રે.....	૨૫	નીતિ પ્રવીણ	૨૫
ગીતા અ. ૧૫	૯૨	પ્રથમ શ્રી હરિને... ..	૩૩
જય જય પ્રભુ	૨૭	પ્રભુ ઈશના ઈશ.....	૧૩
જનમ્યા ત્યાંથી... ..	૭૩	પ્રગટ થયા પ્રભુ... ..	૭૨
જનમંગલ સ્તોત્ર.....	૯૭	પુરુષ સૂક્ત	૯૫
જનમંગલ નામાવલિ.....	૧૦૧	પોદે પ્રભુ... ..	૫૪

ભવ સંભવ	૨૦
ભજ્યો નહીં...	૬૮
ભવસાગરનો પાર...	૭૧
મનડું મૂર્તિમાં...	૭૦
મહારાજ આજ...	૬૫
માણકીએ ચડ્યા...	૬૬
માતા પ્રેમવતી...	૬૪
રામકૃષ્ણ...	૨
રે શ્યામ તમે	૫૫
લગની લાગી.....	૧૪
લટકાળો લટકંતો.....	૬૧
વિશ્વેશ છો	૮
વાણી મંગલ	૯
વિધાતા બ્રહ્માંડો.....	૧૯
વિહરતિ	૩૦

વંદુ સહજનંદ...	૫૦
વાલા લાગો છો...	૫૯
શિક્ષાપત્રી...	૮૭
શ્યામની છબી	૨૦
સંત પરમ...	૧૭
સંત સમાગમ	૨૨
સખી ગોકુળ.....	૫૮
સાંભળ બેની	૬૭
શ્રી વાસુદેવ	૨
હરિભજતા સુખ	૧૧
હરિ ભજતા સહુ	૬૯
હવે મારા વાલાને	૪૮
હે ઈષ્ટદેવ	૧૦
હે પૂર્ણ પુરુષોત્તમ	૨૩

આરતી

જય સદ્ગુરુ સ્વામી, પ્રભુ જય સદ્ગુરુ સ્વામી.
સહજાનંદ દયાળુ (૨) બળવંત બહુનામી...

જયદેવ જયદેવ...૧

ચરણસરોજ તમારાં, વંદુ કર જોડી, (૨)
ચરણે શીશ ધર્યાથી (૨) દુઃખ નાખ્યા તોડી...

જય૦...૨

નારાયણ નરભ્રાતા, દ્વિજકુળ તનુ ધારી (૨)
પામર પતિત ઉદ્ધાર્યા (૨) અગણિત નરનારી...

જય૦...૩

નિત્ય નિત્ય નૌતમ લીલા, કરતા અવિનાશી (૨)
અડસઠ તીરથ ચરણે (૨) કોટી ગયા કારી...

જય૦...૪

પુરુષોત્તમ પ્રગટનું, જે દર્શન કરશે, (૨)
કાળ કરમથી છૂટી (૨) કુટુંબ સહિત તરશે...

જય૦...૫

આ અવસર કરુણાનિધિ, કરુણા બહુ કીધી (૨)
મુક્તાનંદ કહે મુક્તિ (૨) સુગમ કરી સીધી...

જય૦...૬

ધૂળ

રામકૃષ્ણ ગોવિંદ! જય જય ગોવિંદ!
હરે રામ ગોવિંદ! જય જય ગોવિંદ!
નારાયણ હરે! શ્રી મન્નારાયણ હરે!
શ્રીમન્નારાયણ હરે! શ્રી મન્નારાયણ હરે!
કૃષ્ણદેવ હરે! જય જય કૃષ્ણદેવ હરે!
જય જય કૃષ્ણદેવ હરે! જય જય કૃષ્ણદેવ હરે!
વાસુદેવ હરે! જય જય વાસુદેવ હરે!
જય જય વાસુદેવ હરે! જય જય વાસુદેવ હરે!
વાસુદેવ ગોવિંદ! જય જય વાસુદેવ ગોવિંદ!
જય જય વાસુદેવ ગોવિંદ! જય જય વાસુદેવ ગોવિંદ!
રાધે ગોવિંદ! જય રાધે ગોવિંદ!

વૃંદાવનચંદ! જય રાધે ગોવિંદ!
માધવ મુકુંદ! જય માધવ મુકુંદ!
આનંદકંદ! જય માધવ મુકુંદ!
સ્વામિનારાયણ! સ્વામિનારાયણ!
સ્વામિનારાયણ! સ્વામિનારાયણ!

રાધિકાકૃષ્ણાષ્ટકઃ

નવીનજીમૂત સમાનવર્ણ
રત્નોક્ષસત્કુંડલ શોભિકર્ણમ્;
મહાકિરિટાગ્રમયૂરપર્ણ
શ્રી રાધિકાકૃષ્ણમહં નમામિ... ૧
નિધાય પાણિદ્વિતીયેન વેણું,
નિજાધરે શેખરેયત્તરેણુમ્;
નિનાદયન્તં ચ ગત્તા કરેણુ,
શ્રી રાધિકાકૃષ્ણમહં નમામિ... ૨
વિશુદ્ધહ્રોમોગમવલ પીતવસ્ત્રં,

हृत्कारियुधं य विनापि शस्त्रम्;
व्यर्थीकृतानेकसुरद्विउत्त्रं,
श्री राधिकाकृष्णमहं नमामि... ३
अधर्म तिष्ठ्यादित साधुपालं;
सद्धर्मवैरासुरसंधकालम्,
पुरुषादिमालं ब्रजराजपालं,
श्री राधिकाकृष्णमहं नमामि... ४
गोपी प्रियारम्भित रासभेलं,
रासेश्वरीरंजन कृत्प्रहेलम्;
स्कन्धोक्षसत्कुंभगिह्वयेलं,
श्री राधिकाकृष्णमहं नमामि... ५
वृन्दावने प्रीततया वसन्तं,
निजश्रितानापद उद्धरन्तम्;
गोगोपगोपीरभिनन्दयन्तं,
श्री राधिकाकृष्णमहं नमामि... ६

વિશ્વદ્વિષન્મન્મથદર્પહારં,
 સંસારિજીવાશ્રયણીયસારમ્;
 સૌંદવ સત્પુરુષસૌખ્યકારં
 શ્રી રાધિકાકૃષ્ણમહં નમામિ... ૭
 આનન્દિતાત્મવ્રજવાસિતોકં,
 નંદાદિસંદર્શિતદિવ્યલોકમ્;
 વિનાશિતસ્વાશ્રિતજીવશોકં,
 શ્રી રાધિકાકૃષ્ણમહં નમામિ... ૮

પ્રાર્થના

નિર્વિકલ્પ ઉત્તમ અતિ, નિશ્ચય તવ ઘનશ્યામ;
 માહાત્મ્યજ્ઞાનયુત ભક્તિતવ, એકાંતિક સુખધામ, ૧
 મોહિમેં તવ ભક્તપનો, તામે કોઈ પ્રકાર;
 દોષ ન રહે કોઈ જાત કો, સુનિયે ધર્મકુમાર!, ૨
 તુમારો તવ હરિભક્તકો, દ્રોહ કબુ નહિ હોય;
 એકાંતિક તવ દાસકો, દીજે સમાગમ મોય, ૩

નાથ નિરંતર દર્શી તવ, તવ દાસનકો દાસ;
 એહી માગું કરી વિનય હરિ, સદા રાખીયે પાસ. ૪
 હે કૃપાલો! હે ભક્તપતે! ભક્તવત્સલ! સુનો ખાત;
 દયાસિંધો! સ્તવન કરી, માગું વસ્તુ સાત. ૫
 સહજાનંદ મહારાજ કે, સખ સત્સંગિ સુખાણ;
 તાકું હોય દૃઢ વર્તનો, શિક્ષાપત્રી પ્રમાણ. ૬
 સો પત્રીમેં અતિ બડે, નિયમ એકાદશ બોય;
 તાકી વિકિતે કહત હું, સુનિયે સખ ચિત્ત પ્રોય. ૭
 હિંસા ન કરની જંતકી, પરત્રિયા સંગકો ત્યાગ,
 માંસ ન ખાવત મધકું, પીવત નહિ બડભાગ. ૮
 વિધવાકુ સ્પર્શત નહિ, કરત ન આત્મઘાત;
 ચોરી ન કરની કાહુકી કલંક ન કોઈકું લગાત. ૯
 નિંદત નહિ કોય દેવકું, બિનખપતો નહિ ખાત;
 વિભુખી જીવકે વદનસે કથા સુનિ નહિ જાત. ૧૦
 એહી ધર્મ કે નિયમમેં, વસ્તો સખ હરિદાસ;
 ભજો શ્રી સહજાનંદ પદ, છોડી ઓર સખ આસ. ૧૧

રહી એકાદશ નિયમમે, કરો શ્રી હરિપદ પ્રીત;
પ્રેમાનંદ કહે ધામમે, જાઓ નિઃશંક જગજીત. ૧૨

સાંજની પ્રાર્થના પછી બોલાતી જય

૧. શ્રી સહજાનંદ સ્વામી મહારાજની જય.
૨. શ્રી હરિકૃષ્ણ મહારાજની જય.
૩. શ્રી ધર્મ ભક્તિ વાસુદેવની જય.
૪. શ્રી ઘનશ્યામ મહારાજની જય.
૫. શ્રી સ્વામિનારાયણ ભગવાનની જય.
૬. શ્રી નરનારાયણ દેવની જય.
૭. શ્રી લક્ષ્મીનારાયણદેવની જય.
૮. શ્રી રાધાસ્મણદેવની જય.
૯. શ્રી મદનમોહનજી મહારાજની જય.
૧૦. શ્રી ગોપીનાથજી મહારાજની જય.
૧૧. શ્રી સિદ્ધેશ્વર મહાદેવની જય.
૧૨. શ્રી વિઘ્નવિનાયક દેવની જય.
૧૩. શ્રી કૃષ્ણજીન દેવની જય.

દંડવત્ પ્રણામ સાથે જોલાતી સ્તુતિ

વિશ્વેશ છો સકલ વિશ્વ તણા વિધાતા,
ત્રાતા તમે સકલ મંગલ શાંતિ દાતા;
મોટે તમારુ કરુણાનિધિ સત્ય નામ,
સાષ્ટાંગ નાથ તમને કરુ હું પ્રણામ... ૧

અજ્ઞાનપાશ કરુણા કરી કાપી નાખો,
નિત્યે પ્રભુ તવ પેદે મમ વૃત્તિ રાખો;
ભક્તોનું પાલન કરો, પ્રભુ સર્વ યામ,
સાષ્ટાંગનાથ તમને કરુ હું પ્રણામ... ૨

ધ્યેયં સદા પરિભવધનમભીષ્ટદોહં,
તીર્થારુપદં શિવવિરંચિનુત શરણમ્
ભૂત્યાર્તિહં પ્રણતપાલભવાબ્ધિપોતં
વન્દે મહાપુરુષ! તે ચરણારવિન્દમ્... ૩

त्वमेव माता यः पिता त्वमेव
 त्वमेव बंधुश्च सखा त्वमेव
 त्वमेव विद्या द्रविणं त्वमेव
 त्वमेव सर्वं मम देव देव ॥ १ ॥
 निजश्रितानां सकलार्तिं हन्ता
 स धर्मलङ्घने न वनं विधाता
 दाता सुमानां मनोसेवितानां
 तनोतु कृष्णोऽभिलभंगलं नः ॥ २ ॥

मंगलाष्टक

वाणी मंगल रुपिणी यः हसितं, यस्यास्ति वै मंगलम्,
 नेत्रे मंगलोदये दोर्विलसितं, नृणां परं मंगलम्;
 वक्त्रं मंगलं कृष्ण पादं यत्नितं, यस्याभिलं मंगलम्;
 सोयं मंगलमूर्ति राशु न गतो, नित्यं क्रियान् मंगलम्,
 श्रीपतिं श्रीधरं सर्वदेवेश्वरं लज्जितधर्मात्मनं वासुदेवं हरिम्
 भावयेश्वरं मङ्गलं श्रीस्वामिनारायणं नीलकण्ठम् ।

પ્રાતઃ પ્રાર્થના

સોમવાર

છંદ - વસંતતિલકા

હે ઈષ્ટદેવ! પુરુષોત્તમ! શાંતિધામ!

દેવાધિદેવ! પરમેશ્વર પૂર્ણકામ!

સાકાર નિત્ય સુખસાગર દિવ્યઅંગ

સત્સંગ રંગ અમ અંગ ભરો અભંગ... ૧

બ્રહ્માંડ કોટિ પર અક્ષરના અધીપ

વ્યાપ્યા સચેતન અચેતનમાં સમીપ

જ્યાંથી વળે મન અને થઈ વાણી દંગ... સત્સંગ... ૨

હે ધર્મનંદન! સ્વયંદ્યુતિ ધારનાર

હે ભક્તિપુત્ર શરણાગત તારનાર

હે નીલકંઠ! હરિકૃષ્ણ! હરો કુસંગ... સત્સંગ... ૩

ધારી ધરા ઉપર માનવરૂપ સ્વામી

કીધા અનંત જીવ શુદ્ધ સુમાર્ગગામી

લીધી લડાઈ બહુ અંતર શત્રુ સંગ... સત્સંગ... ૪
 સત્સાજ્ઞના સહુ રહસ્ય પ્રકાશ કીધા
 અજ્ઞાનના વમળથી જન ખેંચી લીધાં
 આપી સ્વધામરૂપ અક્ષર મોક્ષ ગંગ... સત્સંગ... ૫
 હો સૌ અનન્ય તવ આશ્રયમાં અમારુ
 હૈયે પ્રભુ! સ્મરણ નિત્ય રહો તમારુ
 આપો સદાય તવ ભક્તતણો પ્રસંગ... સત્સંગ... ૬

સોમવાર-ગોડી

હરિ ભજતાં સુખ હોય
 સમજ મન... ..હરિ...
 હરિ સમરન ખિન મૂઢ અજાની,
 ઉમર દીની ખોય... સમજ...
 માતાપિતા જુવતી સુત બંધવ,
 સંગે ચલત નહિ કોય... સમજ...
 કયું અપને શિર લેત ખુરાઈ,

રહેના હે દિન દોય... સમજ...
બ્રહ્માનંદ કહે હરિને ભજીલે
હિતકી કહત હું તોય... સમજ.

સોમવાર-અષ્ટક

શ્રી વાસુદેવવિમલામૃતધામ વાસં
નારાયણં નરકતારણ નામધેયમ્
શ્યામં સિતં દ્વિભુજમેવ ચતુર્ભુજં ચ
ત્વાં ભક્તિધર્મ તનયં શરણં પ્રપદ્યે... ॥ ૧ ॥

શિક્ષાર્થમત્ર નિજભક્તિમતાં નરાણા
મેકાન્ત ધર્મમખિલં પરિશીલયન્તમ્
અષ્ટાંગયોગકલનાશ્ર મહાવ્રતાનિ...

ત્વાં ભક્તિ... ॥ ૨ ॥

શ્વાસેન સાકમનુલોમવિલોમવૃત્યા

સ્વાન્તર્બહિશ્ચ ભગવત્યુરુધા નિઃસ્ય
પૂરે ગતાગતજલામ્બુધિનોપમેયં...

ત્વાં ભક્તિ... ॥ ૩ ॥

બ્રાહ્માન્તરિન્દ્રિયગણશ્ચસનાર્થિદેવ
વૃત્યુદ્ભવસ્થિતિલયાનપિ જયમાનાન્
સ્થિત્વા તતઃ સ્વમહસા પૃથગ્વીક્ષમાણં...

ત્વાં ભક્તિ... ॥ ૪ ॥

પ્રાતઃ પ્રાર્થના - મંગળવાર

છંદ - ભુજંગી

પ્રભુ ઈશના ઈશ સર્વેશ સ્વામી,
નમુ દેવના દેવ ધામી અકામી
દયાળુ કરો સુખ દુઃખો વિકારો,

મને શ્રીહરિ આશરો છે તમારો... ૧

વિભુ આપજો શક્તિ કલ્યાણકારી,
વળી ટાળજો નાથ બુદ્ધિ નકારી

ન લાગે કદી સંગ ચિત્તે નઠારો. મને... ૨
પ્રભુ પ્રીત જામે સદા ભક્તિ માહે,
તમારો કદી આશરો ન તજાયે,
મળે સંત ને ભક્તનો સંગ સારો. મને... ૩
ટળે કામ ને ક્રોધ જે લોભ આદિ,
મટે ગાઢ અજ્ઞાન જે છે અનાદિ
બળે અંતરેથી બૂરા સૌ વિકારો. મને... ૪

મંગળવાર-ગોડી

લગની લાગી રે મારે લગની લાગી
સખિ! શામળિયા સંગાથે, મારે લગની લાગી... ટેક.
મીઠી સ્વરે મોહનજીની મોરલી વાગી
સાંભળતામાં ચટકી લાગી, ઝબકી જાગી... લગની. ૧
વૃંદાવનની વાટે ચાલી કુળલજ્જા ત્યાગી
વાંસળી વજાડતાં જોયાં, શ્યામ સોહાગી... લગની. ૨
રસિયા સંગે રમતા સર્વે ભ્રમણા ભાંગી

મેંતો અખંડ સોહાગ લીધો, મુખડે માગી... લગની. ૩
મુકતાનંદકહે પળએકન્યારાનહિમેલુવા'લો
શિરને સોટે કયાંથી મળે, નંદનો લાલો... લગની. ૪

મંગળવાર : અષ્ટક

માયામયાકૃતિતમોશુભવાસનાનાં
કર્તુ નિષેધમુરુધા ભગવત્સ્વરૂપે
નિર્બીજ સાંખ્યમતયોગયુક્તિભાજં...

ત્વાં ભક્તિ... ॥ ૫ ॥

દિવ્યાકૃતિત્વસુમંહસ્ત્વસુવાસનાનાં
સમ્યગ્વિધિં પ્રથયિતું ચ પતૌ રમાયાઃ
સાલંબ સાંખ્ય પથયોગસુયુક્તિભાજં...

ત્વાં ભક્તિ... ॥ ૬ ॥

કામાર્ત તસ્કરન્દ વ્યસનીદ્વિષન્તઃ
સ્વસ્વાર્થસિદ્ધિમિવ ચેતસિ નિત્યમેવ
નારાયણં પરમયૈવ મુદારમરન્તં...

ત્વાં ભક્તિ... ॥ ૭ ॥

સાધ્વીચકોર શલભાસ્તિભિકાલકંઠ

કોકા નિજેષ્ટવિષયેષુ યથૈવ લગ્નાઃ

મૂર્તૌ તથા ભગવતોત્ર મુદ્રાતિલગ્નં...

ત્વાં ભક્તિ ॥ ૮ ॥

પ્રાતઃ પ્રાર્થના - બુધવાર

છંદ - ભુજંગી

તૂદે પ્રીત સૌ ફેલ કિતૂરમાંથી,

નીતિ ભક્તિનો થાઉં સ્નેહ હું સાથી,

બનું ભક્ત સાચો કરી દેહ ન્યારો. મને... ૫

સદા ધર્મના નિમ પાળું તમારા,

તમોને તજે તેહ જાણું નકારા,

ભજે જે તમોને મને તેહ ખ્યારો. મને... ૬

તમારુ હૃદે જ્ઞાન ચોખ્ખું ભરાયે,

મહિમા હંમેશા વધારે જણાયે

ડો ના કદિ ધર્મના સદ્વિચારો. મને... ૭

છૂટે દેહ કે કોઈ સર્વસ્વ લૂટે,

કદાપિ ખૂટે અન્ન ના નેહ તૂટે,

દઈ એટલું હાથ ઝાલી ઉગારો. મને... ૮

બુદ્ધવાર-ગોઠી

સંત પરમ હિતકારી જગતમાંહી... સંત

પ્રભુ પદ પ્રગટ કરાવત પ્રીતિ,

ભરમ ભિટાવત ભારી... જગત... ૧

પરમ કૃપાળુ સકળ જીવન પર,

હરિસમ સખદુઃખ હારી... જગત... ૨

ત્રિગુણાતીત ફિરત તનુ ત્યાગી,

રીત જગત સે ન્યારી... જગત... ૩

અહ્માનંદ કહે સંતકી સોખત,

મિલત હે પ્રગટ મુરારી... જગત... ૪

બુધવાર-અષ્ટક

સ્નેહાતુરસ્ત્વથ ભયાતુર આમયાવી
યદ્વત્કુધાતુરજનચ વિહાય માનમ્
દેન્યં ભજેયુરિહ સત્સુ તથા ચરન્તં...

ત્વાં ભક્તિ ॥ ૯ ॥

ધર્મ સ્થિતૈ રુપંગતૈર્બૃહતા નિજૈકયં
સેવ્યો હરિઃ સિતમહ સ્થિતદિવ્યમૂર્તિઃ
શબ્દાધરાગિભિરિતિ સ્વમતં વદન્તં...

ત્વાં ભક્તિ ॥ ૧૦ ॥

સદ્ગ્રન્થનિત્યપઠન શ્રવણાદિસકતં
પ્રાહ્લીય સત્સદસિ શાસતમત્ર વિધામ્
સંસારજાલપતિતાખિલજીવબન્ધો...

ત્વાં ભક્તિ ॥ ૧૧ ॥

પ્રાતઃ પ્રાર્થના - ગુરુવાર

છંદ - શિખરિણી

વિધાતા બ્રહ્માંડે અગણિત તણા સર્વ કરતા,
પ્રમાતા ધાતા છો પ્રણતજનનાં કષ્ટ હરતા,
અનાદિમાયાનું ધન તિમિર આ દૂર કરજો,
પ્રભો! સદ્વિધાના અમ હૃદય સંસ્કાર ભરજો... ૧

તમારો ગાયે આ અણું અણું મહી સૃષ્ટિ મહિમા,
તમારી આત્મામાં વિલસી રહી છે દિવ્ય પ્રતિમા
બધાં ઐશ્વર્યોતે જગતભરનાં આપ સરજો. પ્રભો... ૨

સદા હો સત્સંગે સુરુચિ પથમાં ચિત્ત રમતું,
ન ક્યારે સ્વચ્છંદે કુરુચિ વિષયે થાય ભમતું,
વિચારે આચારે નિત જીવનમાં શ્રેય ધરજો. પ્રભો... ૩

ન લોભાઉં બૂરી જગતગત ગંગાળ ભરમાં,
ન લોપાઉં ક્યારે અસુરજન કેરી અસરમાં,
સદા એવું અંતઃકરણ દૃઢ ને શુદ્ધ કરજો,
પ્રભો સદ્વિધાના અમ હૃદય સંસ્કાર ભરજો. પ્રભો... ૪

ગુરુવાર-ગોઠી

શ્યામની છબી રે સખી શ્યામની છબી,
જોને ફૂલડેથી છાઈ સખી શ્યામની છબી. ટેક.
ફૂલોના તોરાની ફોરે, ભ્રમર કરે ગુંજાર,
અંગોઅંગ હસિને ઓપે, ફૂલડાના શણગાર. શ્યામની.
કાનુમે ફૂલડાના કુંડળ, ફૂલોના ભૂજબંધ,
ફૂલતણા ગજરા ફેવે છે, સુંદરમાંહી સુગંધ. શ્યામની.
ફૂલતણે શિર મુગટ જોઈને મગન કરે વ્રજનાર;
ફૂલતણી શોભા પર જાયે, બ્રહ્માનંદ બલિહાર. શ્યામની.

ગુરુવાર-અષ્ટક

ભવસંભવભીતિભેદનં સુખસંપત્કરુણાનિકેતનમ્
વ્રતદાન તપઃ ક્રિયાફલં સહજાનંદગુરું ભજે સદા...
કરુણામયચારુલોચનં શરણાયાતજનાર્તિમોચનમ્
પતિતોદ્ધરણાય તત્પરં સહજાનંદગુરું ભજે સદા...

નિજતત્ત્વપથાવબોધનં જનતાયાઃ સ્વત એવદુર્ગમમ્
 ઈતિ ચિન્ત્ય ગૃહિતવિગ્રહં સહજાનંદગુરું ભજે સદા...
 વિધિશંભુમુખૈરનિગ્રહં ભવ પાથોધિપરિભ્રમાકુલમ્
 અપિધાર્ય મનો નર પ્રભં સહજાનંદ ગુરું ભજે સદા...

પ્રાતઃ પ્રાર્થના - શુક્રવાર

છંદ - શિખરિણી

સદા સત્પાત્રોના મનન પઠને વૃત્તિ વળજો
 તમારા સંતોને ભગવદીયનો સંગ મળજો
 વિહારો આહારો તનમન વડે શુદ્ધ જ હજો... પ્રભો... ૫
 ન નિંદા દેવોની કદીય વચ્ચે કોઈની બને
 વિમુખોના મુખે હરિગુણ સુણાયે ન શ્રવણે
 અહિંસાપ્રાણીની મનવચનમાં શુદ્ધ વરજો... પ્રભો... ૬
 કરું સેવા માતાપિતા ગુરુ અને વૃદ્ધજનની
 દરિદ્રી રોગી ને પતિત નબળા અજ્ઞજનની
 કુટુંબી મારા સૌ જનઅણગણું એમ કરજો... પ્રભો... ૭

રહો ધ્યાને મૂર્તિ અભયવર મુદ્રાંકિત મુદા
 મુખે સ્વામિનારાયણ સતત હો જો જપ સદા
 હંમેશાહે સ્વામિન્ તવચરિતમાંહી સ્થિતિ થજો પ્રભો ૮

શુકલાર-ગોડી

સંત સમાગમ કીજે હો,
 નિશકિન સંત સમાગમ કિજે...
 માન તજી સંતનકે મુખસે,
 પ્રેમસુધારસ પીજે હો... નિશકિન.
 અંતરકપટ મેટકે અપના,
 લે ઉનકુ મન દીજે હો... નિશકિન.
 ભવદુઃખ ટળે બળે સખ દુષ્કિત,
 સખવિધિ કારજ સીજે હો... નિશકિન.
 બ્રહ્માનંદ કહે સંતકી સોબત,
 જન્મ સુફલ કરી લીજે હો... નિશકિન.

શુકલા૨-અષ્ટક

નિજપાદ પયોજકીર્તનં સતતં સ્યાદ્ભવ જીવગોચરમ્
ઈતિ યઃ કુરુતે કંતૂત્સવં સહજાનંદ ગુરું ભજે સદા...
બહિરીક્ષણલોક માનુષં નિજદત્તામ્બક દર્શિનાં હરિમ્
ભજનીયપદં જગદ્ગુરું સહજાનંદ ગુરું ભજે સદા...
શરણાગતપાપપર્વતં ગણયિત્વા ન તદ્દીય સદ્ગુણમ્,
આણુમખ્યતુલં હિ મન્યતે સહજાનંદ ગુરું ભજે સદા...
ભવવારિધિમોક્ષસાધનં ગુરુરાજપ્રકટસ્વસંગમમ્,
પ્રકટીકૃતવાન્ કૃપાવશઃ સહજાનંદ ગુરું ભજે સદા...
ભગવન્ કૃપયા ત્વયાકૃતં જનતાયામુપકાર મીઢશમ્
ક્ષમતે પ્રતિકર્તુમત્રકઃ કુરુતેદીનજનસ્તતોન્જલિમ્...

પ્રાતઃ પ્રાર્થના - શનિવાર

છંદ - હરિગીત

હે પૂર્ણ પુરુષોત્તમ પ્રભુ! પરબ્રહ્મ જય સર્વોપરિ.

સુખકંઠ સહજનંદજી, કમનીય મૂર્તિ માધુરી.
છો વિમલ અમૃતધામ વાસી, સૌખ્ય રાશિ શ્રીહરિ.
હે ભક્તજનપ્રતિયાજરાખો, શરણમાં કરુણા કરી... ૧
હે અખિલ વિશ્વાધાર, તનુ સાકાર તેજોમય મહા
અગણિત બ્રહ્માંડો ઊડે, તવ ધામ અક્ષરમાં અહા
છે સકળ વિભૂતિ દિવ્ય શક્તિ, આપમાંથી ઊતરી...

હે ભક્તજન. ૨

અવતાર લઈ અવનિ વિષે, સદ્ધર્મની ગ્લાનિ સમે
નિજભક્ત કારણરૂપ બહુ બહુ ધારીને વિચરો તમે
ઉત્થાપી મૂળ અધર્મના સદ્ધર્મ સ્થાપો છો ફરી...

હે ભક્તજન. ૩

આ સમયમાં સામર્થ્યરૂપ, ગુણ પ્રગટપૂર્ણ કર્યા પ્રભુ
ભવમાં ભટકતા જીવનું, અજ્ઞાનઘન હરવા વિભુ.
સદ્ધર્મ ભક્તિ જ્ઞાન ને, વૈરાગ્યની વૃષ્ટિ કરી...

હે ભક્તજન. ૪

શનિવાર-ગોડી

ગિરધારી રે સખી! ગિરધારી,
 મારે નિરભે અખૂટ નાણું... ગિરધારી
 ખરચ્યું ન ખૂટે એને ચોર ન લૂટે,
 દામની પેઠે રે ગાઠે બાંધ્યું નવ ઘૂટે... ગિરધારી
 અનગણ નાણું સંગી અંતે નિરધનિયા જાયે,
 તેની પેઠે નિરભે નાણું દૂર ન થાયે... ગિરધારી
 સંપત્ત વિપત્ત સર્વે સ્વપ્નું જાણું,
 હરિના ચરણની સેવા પૂરણ ભાગ્ય પરમાણું. ગિરધારી
 મુક્તાનંદ કહે મોહનવરને ઉરમાં ધરી,
 હવેદુઃખને દારિદ્ર્ય કી થઈ છું હું ન્યારી... ગિરધારી

શનિવાર-અષ્ટક

નીતિપ્રવિણ! નિગમાગમશાસ્ત્રબુધ્ધિ!
 રાજધિરાજ રઘુનાયકમન્ત્રીવર્ય!
 સિન્દૂરચર્ચિતકલેવર નૈષ્ઠિકેન્દ્ર

શ્રીરામદૂત! હનુમન્ હર સંકટં મે... ॥ ૧ ॥

સીતા નિમિત્તજ રઘુત્તમભૂરિકષ્ટ
પ્રોત્સારણૈકકસહાય હતાસ્રપૌઘ!
નિર્દગ્ધયાતુપતિહૃટકરાજધાને... શ્રીરામ. ॥ ૨ ॥

દુર્વાર્યરાવણવિસર્જિતશક્તિઘાત
કંઠા સુલક્ષ્મણ સુખાહતજીવવક્ષે!
દ્રોણાચલાનયનનન્દિતરામપક્ષ... શ્રીરામ ॥ ૩ ॥

રામાગમોક્તિ તરિતારિતબંધવયોગ
દુઃખાબ્ધિમગ્નભરતાર્પિતપારિબર્હ!
રામાંશ્ચિપદ્મમધુપીભવદન્તરાત્મન્!... શ્રીરામ ॥ ૪ ॥

વાતાત્મકેસરીમહાકપિરાટ્તટીય
ભાર્યાજનીપુરુષયઃ ફલપુત્રભાવ,
તાક્ષ્યોપમોચિતવપુર્બલતીવ્રવેગ... શ્રીરામ ॥ ૫ ॥

નાનાભિચારિકવિસૃષ્ટસવીરકૃત્યા
વિદ્રાવણારુણસમીક્ષણદુઃપ્રધર્મ્ય!
રોગઘનસત્સુતદ્વિત્તદ્મન્ત્ર જાપ!... શ્રીરામ ॥ ૬ ॥

યન્નામધેયપદકશ્રુતિમાત્રતોષિ
 યે બ્રહ્મરાક્ષસપિશાચગણાશ્ચભૂતાઃ
 તે ભારિકાશ્ચ સભયં હ્યપયાન્તિ સત્ત્વં... શ્રીરામ ॥ ૭ ॥
 ત્વંભક્ત માનસસમિચ્છિતપૂર્તિશક્તો
 દીનસ્ય દુર્મદસપત્નભયાર્તિભાજઃ
 ઈષ્ટ મમાપિ પરિપૂરય પૂર્ણકામ... શ્રીરામ ॥ ૮ ॥

પ્રાતઃ પ્રાર્થના - રવિવાર

છંદ- ઇન્દ્રસભા

જય જય પ્રભુ જગદાધારા, દીનબંધુ ધર્મદુલારા. ટેક ૦
 પ્રભુ અતિ ઐશ્વર્યતમારુ , ચિત્તમાં નિત્ય નિત્ય વિચારા
 તમે સકલ જગત સ્રજનારા, દીનબંધુ ધર્મદુલારા. ॥ ૧ ॥
 રચી ભૂમિ સરસ શોભાતી, રચ્યા પશુ પક્ષી જન જાતિ।
 રચ્યા સૂરજ શશિચર તારા, દીનબંધુ ધર્મદુલારા. ॥ ૨ ॥
 સહસ્રાનન ગુણગણ ગાવે, ઉચ્ચરતાં અંત ન આવે।
 વદશે શું વેદ બિચારા, દીનબંધુ ધર્મ દુલારા ॥ ૩ ॥

હતો પિબેક પૂરો પાપી, તમે સદ્ગતિ તેને આપી ।
 તમે છો પ્રભુ અધમોધધારા, દીનબંધુધર્મદુલારા ॥ ૪ ॥
 છે અદ્ભુત શક્તિ તમારી, તમે છો પ્રભુ વિશ્વવિહારી ।
 અખિલેશ્વર ઈષ્ટ અમારા, દીનબંધુધર્મદુલારા ॥ ૫ ॥

ધાર્મિકસ્તોત્ર

નમો મહામુનીશ્વરમ્, અધિશ્વરાધિ ઈશ્વરમ્,
 અનેક અંકારણમ્, સુધર્મધુર્વિધારણમ્. ૧
 સદા સુબોધદાયકમ્, નમો મુનીન્દ્રનાયકમ્,
 કુપાત્રતા નિકંદનમ્, ભગમિભક્તિનંદનમ્. ૨
 અધર્મતા ઉચ્છેદનમ્, ભવાબ્ધિભીતિભેદનમ્,
 સુશાસ્ત્રરીતિ શોધનમ્, યથાર્થબોધબોધનમ્. ૩
 સુમોક્ષમાર્ગ મંડનમ્, ખલત્વપંથ ખંડનમ્,
 વ્રત્તાલયેવિરાજિતમ્, ભગમિપૂર્ણભ્રાજિતમ્. ૪
 સુભકતસંઘ પૂજીતમ્, ખગેશકીર્તિકૂજીતમ્!
 સદા સ્વદાસપાલકમ્, ભગમિધર્મબાલકમ્. ૫

અનંત સંત અર્ચિતમ્, સુચંદનાદિ ચર્ચિતમ્,
સુપુષ્પહારશોભિતમ્, સુગંધભૃંગલોભિતમ્. ૬
શિરઃ કીરીટ ધારિણમ્, નમામિ કષ્ટહારિણમ્,
મનોગિરા ક્રિયા મુદ્ધા નમામિ સ્વામિનં સદા. ૭
અહો પ્રભુ સ્તુતિ કરુ, સુએટલી ઈચ્છા ધરુ ,
તવાંચિની સ્મૃતિ રહે, વિહારીલાલજી કહે. ૮

અષ્ટક

અહો કૃપાનિધાન કૃષ્ણકોટિ વિશ્વકારી છો.
સુધર્મ સ્થાપનાર્થ ધર્મગેહ દેહધારી છો
અખંડ ચિત્તવૃત્તિમાં અહો પ્રભુ રહો તમે
પૂરો અમારી આશ દીનદાસ વંદીએ અમે. ૧
સુરેશ ને ગણેશ શેષ ભાવથી સદા ભજે
મહેશ તો હંમેશ ધ્યાન ચિત્તથી નહિ તજે
અનંત મુક્ત આપ પાસ નેહથી સદા નમે
પૂરો અમારી આશ દીનદાસ વંદીએ અમે. ૨

સુભક્તપાળ હે કૃપાળ કાળનાય કાળ છો
વિશાળ પુષ્પ માળધારી ધર્મભક્તિબાળ છો
તમારી ભક્તિ હીન હોય તે ભવાબ્ધિમાં ભમે
પૂરો અમારી આશ દીનદાસ વંદીએ અમે. ૩
સમસ્ત રિદ્ધિ સિદ્ધિ કેરી વૃદ્ધિ થાય આપથી
સમસ્ત કષ્ટ નષ્ટ થાય આપના પ્રતાપથી
સજે ન ભક્તિ તે સદા અસંખ્ય સંકટો ખમે
પૂરો અમારી આશ દીનદાસ વંદીએ અમે. ૪
સુધર્મના કુમાર ધર્મ કેરી ધીંગી ઢાલ છો
સમસ્ત વિશ્વમાં વિભો તમે વિહારી લાલ છો
અમારી ચિત્તવૃત્તિ આપ મૂરતિ વિષે રમે
પૂરો અમારી આશ દીનદાસ વંદીએ અમે. ૫

અષ્ટક

વિહરતિ યોક્ષરેક્ષરપદાક્ષરમુક્તપતિઃ
પુરુષવિદ્યો વિધિં વિધિ હરીશ્વરમુખ્ય બુધાઃ
શિરસિ વહન્તિ તે સમુદિતં કિલ યેન મુદા

હદિતમજં ભજે ભવહરં હરિકૃષ્ણમહમ્. ૧
પ્રકૃતિમયા ગુણા ન ચ ભવન્તિ હિ યત્ર હરૌ
ઈતિ નિગમાગમા અપિ વદન્તિ ચ નિર્ગુણકમ્
ઈતિ સગુણં ગુણૈરપિ યુતં પર દિવ્ય શુભૌ
હદિતમજં ભજે ભવહરં હરિકૃષ્ણમહમ્. ૨
શમદમકૌશલ સ્મૃતિ તપોબલકાન્તિભગ
શ્રુત શુચિસત્યતાસ્વવશતાર્જવ કીર્તિમુખાઃ
અપરિમિતા ગુણા ધ્રુવતયાત્રવસન્તિ સદા
હદિતમજં ભજે ભવહરં હરિકૃષ્ણમહમ્. ૩
પ્રકૃતિ પરાક્ષરે બૃહતિધામનિમૂર્તિધૈર
નિગમનિજાયુષેશ્ચ નિજપાર્ષદ મુખ્યગણૈઃ
ઉરુ ય ઉપાસ્યતેપિ રમયા રમણીયતનુ
હદિતમજં ભજે ભવહરં હરિકૃષ્ણમહમ્. ૪
નિખિલભગૈશ્ચ યોક્ષરપદે દિવિ દેવગણૈ,
રખિલ વિભૂતિભિર્વિભવભૂમિદ્વિપાસ્યત એ
રતિપતિદર્પહારમણરમ્યકરૂપનિધિ

હદિતમજં ભજે ભવહરં હરિકૃષ્ણમહમ્. ૫
વિજિતમનોભવાભુવિ ભજન્તિ ચ યં સતતં
શમદમ સાધનેઃ પ્રશમિતેન્દ્રિયવાજિરયાઃ
પ્રકટિતમાનુષાકૃતિભિમે મુનિદેવગણા
હદિતમજં ભજે ભવહરં હરિકૃષ્ણમહમ્. ૬
દ્વિજવૃષસાધુગોમુનિગણાનવિતું ભુવિ યો
વૃષભવને વૃષાદ્ધૃતજનિર્જનકો જગતામ્
પ્રકૃતિભુવામપિ પ્રશમિતું ચદધર્મકુલં
હદિતમજં ભજે ભવહરં હરિકૃષ્ણમહમ્. ૭
ઋષિભિરભિદ્યુતો નૃપગણૈર્નત પાદતલઃ
શ્રુતશિરસાં ગુણૈરુદિત સુજ્જવલકીર્તિરસૌ
અતિકૃતિભિઃ પ્રગીતર્ષિતિયઃ કવિકોકિલકૈઃ
હદિતમજં ભજે ભવહરં હરિકૃષ્ણમહમ્. ૮

લીલા ચિંતામણિ

રાગ : ગરબી

પદ-૧

પ્રથમ શ્રીહરિને રે, ચરણે શિશ નમાવું
નૌતમ લીલા રે, નારાયણની ગાઈ... ૧
મોટા મુનિવર રે, એકાગ્ર કરી મનને,
જેને કાજે રે, સેવે જાય વનને... ૨
આસન સાધી રે, ધ્યાન ધરીને ધારે,
જેની ચેષ્ટા રે, સ્નેહ કરી સંભારે... ૩
સહજ સ્વાભાવિક રે, પ્રકૃતિ પુરુષોત્તમની
સૂણતા સજની રે, બીક મટાડે જમની... ૪
ગાઉ હેતે રે, હરિના ચરિત્ર સંભારી,
પાવન કરજો રે, પ્રભુજી બુદ્ધિ મારી... ૫
સહજ સ્વભાવે રે, બેઠા હોય હરિ જયારે,
તુલસીની માળા રે, કર લઈ ફેરવે ત્યારે... ૬

રમૂજ કરતાં રે રાજીવનેણ રૂપાળા,
કોઈ હરિજનની રે, માગી લઈને માળા... ૭
બેવડી રાખી રે, બબ્બે મણકા જોડે,
ફેરવે તાણી રે, કંઈક માળા તોડે... ૮
વાતો કરે રે, રમૂજ કરીને હસતા,
ભેળી કરી રે, માળા કરમાં ઘસતા... ૯
ક્યારેક મીચી રે, નેત્રકમળને સ્વામી,
પ્રેમાનંદકહે રે, ધ્યાનધરે બહુનામી... ૧૦

પદ-૨

સાંભળ સૈયર રે, લીલા નટનાગરની,
સુણતા સુખડું રે આપે સુખસાગરની... ૧
નેત્રકમળને રે, રાખી ઉઘાડા ક્યારે,
ધ્યાન ધરીને રે, બેસે જીવન બારે... ૨
ક્યારેક ચમકી રે, ધ્યાન કરતાં જાગે,
જોતા જીવન રે, જન્મમરણદુઃખ ભાગે... ૩
પોતા આગળ રે, સભા ભરાઈ બેસે,

સંત હરિજન રે, સામું જોઈ રહે છે...૪
ધ્યાન ધરીને રે બેઠા હોય હરિ પોતે,
સંત હરિજન રે, તૃપ્ત ન થાય જો તે...૫
સાધુ કીર્તન રે ગાય વજ્રડીવાજ,
તેમને જોઈ રે, મગન થાય મહારાજ...૬
તેમની ભેળા રે, ચપટી વજ્રડી ગાય,
સંત હરિજન રે, નીરખી રાજી થાય...૭
ક્યારેક સાધુ રે, ગાય વજ્રડી તાળી,
ભેળા ગાય રે, તાળી દઈ વનમાળી...૮
આગળ સાધુ રે કીર્તન ગાય જ્યારે,
પોતા આગળ રે, કયા વંચાય ત્યારે...૯
પોતે વાર્તા રે, કરતા હોય બહુનામી,
ખસતા આવે રે પ્રેમાનંદના સ્વામી...૧૦

૫૬-૩

મનુષ્ય લીલા રે, કરતા મંગલકારી,
ભક્ત સભામાં રે, બેઠા ભવભયહારી...૧

જેને જોતા રે, જાયે જગ આસક્તિ,
જ્ઞાનવૈરાગ્યરે, ધર્મ સહિત જે ભક્તિ...૨
તે સંખંધી રે, વાર્તા કરતાં ભારી,
હરિ સમજાવેરે, નિજજનને સુખકારી...૩
યોગ ને સાંખ્ય રે, પંચરાત્ર વેદાંત,
એ શાસ્ત્રનો રે રહસ્ય કહે કરી ખાંત...૪
જ્યારે હરિજન રે, દેશદેશના આવે,
ઉત્સવ ઉપરરે, પૂજા બહુવિધ લાવે....૫
જાણી પોતાના રે, સેવકજન અવિનાશી,
તેમની પૂજા રે, ગ્રહણ કરે સુખરાશી...૬
ભક્ત પોતાના રે, તેને શ્યામસુખણ,
ધ્યાન કરાવી રે, ખેચે નાડી પ્રાણ...૭
ધ્યાનમાંથી રે, ઉઠાડે નિજજનને,
દેહમાં લાવે રે, પ્રાણ ઈ દ્રિય મનને...૮

સંત સભામાં રે, બેઠા હોય અવિનાશ,
 કોઈ હરિજનને રે, તેડવો હોય પાસ...૯
 પહેલી આંગળી રે, નેત્રતણી કરી સાન,
 પ્રેમાનંદ કહે રે, સાદ કરે ભગવાન...૧૦

૫૬-૪

મોહનજીની રે, લીલા અતિ સુખકારી,
 આનંદ આપે રે, સુણતાં ન્યારી ન્યારી...૧
 ક્યારેક વાતો રે, કરે મુનિવર સાથે,
 ગુચ્છ ગુલાબના રે, ચોળે છે બે હાથે...૨
 શીતળ જાણીરે, લીંબુ હાર ગુલાબી,
 તેને રાખે રે, આંખો ઉપર દાબી...૩
 ક્યારેક પોતે રે રાજીપામાં હોયે,
 વાતો કરે રે, કથા વંચાય તોયે...૪
 સાંભળે કીર્તન રે, પોતે કાંઈક વિચારે,
 પૂછવા આવે રે, જમવાનું કોઈ ત્યારે...૫
 હાર ચડાવે રે, પૂજા કરવા આવે,

તેના ઉપર રે, બહુ ખીજી રીસાવે...૬
 કથા સાંભળતાં રે, હરે હરે કહી બોલે,
 મર્મ કથાનો રે, સુણી મગન થઈ ડોલે...૭
 ભાન કથામાં રે, ખીજી ક્રિયા માંચ,
 ક્યારેક અચાનક રે, જમતાં હરે બોલાય...૮
 થાય સ્મૃતિ રે, પોતાને જ્યારે તેની,
 થોડુંક હસે રે, ભક્ત સામું જોઈ બે ની...૯
 એમ હરિ નિત્ય નિત્ય રે, આનંદ રસ વરસાવે,
 એ લીલારસ રે, જોઈ પ્રેમાનંદ ગાવે...૧૦

પદ-પ

સાંભળ સજની રે, દિવ્ય સ્વરૂપ મોરારી,
 કરે ચરિત્ર રે, મનુષ્ય વિગ્રહ ધારી...૧
 થયા મનોહર રે, મોહન મનુષ્ય જેવા,
 રૂપ અનુપમ રે, નિજ જનને સુખ દેવા...૨
 ક્યારેક ઢોલિયે રે, બેસે શ્રી ઘનશ્યામ,

કચારેક બેસે રે, ચાકળે પૂરણકામ...૩
કચારેક ગોઠું રે, ઓછાડે સહિતે,
પાથર્યું હોય રે, તેપર બેસે પ્રીતે...૪
કચારેક ઢોલિયા રે, ઉપર તકિયો ભાળી,
તે પર બેસે રે, શ્યામ પલાંઠી વાળી...૫
ઘણુંક બેસે રે, તકિયે ઓઠીગણ લઈને,
કચારેક ગોઠણ રે, બાંધે બેસ લઈને...૬
કચારેક રાજી રે, થાય અતિશે આલી,
સંત હરિજનને રે, ભેટે બાથમાં ઘાલી...૭
કચારેક માથે રે, લઈ મેલે બે હાથ,
છાતી માંહી રે, ચરણ કમળ દે નાથ...૮
કચારેક આપે રે, હાર તોરા ગિરધારી,
કચારેક આપે રે, અંગનાં વસ્ત્ર ઉતારી...૯
કચારેક આપે રે, પ્રસાદીના થાળ,
પ્રેમાનંદ કહે રે, ભક્તતણ પ્રતિપાળ...૧૦

૫૬-૬

એવા કરે રે, ચરિત્ર પાવનકારી,
 શુકજી સરખારે, ગાવે નિત્ય સંભારી...૧
 ક્યારેક જીભને રે, દાંત તળે દબાવે,
 ડાબે જમણે રે, પડખે સહજ સ્વભાવે...૨
 છીંક જ્યારે આવે રે, ત્યારે રૂમાલ લઈને,
 છીંક ખાય રે, મુખ પર આડો દઈને...૩
 રમૂજ આણી રે, હસે અતિ ઘનશ્યામ,
 મુખ પર આડો રે, રૂમાલ દઈ સુખધામ...૪
 ક્યારેક વાતો રે, કરતા થકા દેવ,
 છેડે રૂમાલને રે, વળ દેવાની ટેવ...૫
 અતિ દયાળુ રે, સ્વભાવ છે સ્વામીનો,
 પરદુઃખહારી રે, વારી બહુનામીનો...૬
 કોઈને દુઃખીયો રે, દેખી ન ખમાય,
 દયા આણી રે, અતિ આકળા થાય...૭
 અન્ન ધન વસ્ત્ર રે, આપીને દુઃખ ટાળે,

કરુણા દટિ રે, દેખી વાન જ વાળે...૮
ડાળે ખંભે રે, ખેસ આડસોડે નાખી,
ચાલે જમણા રે, કરમા રૂમાલ રાખી...૯
ક્યારેક ડાળો રે, કર કેડ ઉપર મેલી,
ચાલે વહાલો રે, પ્રેમાનંદનો હેલી...૧૦

૫૬-૭

નિત્યનિત્ય નૌતમ રે, લીલા કરે હરિરાય,
ગાતાં સુણતાં રે, હરિજન રાજી થાય...૧
સહજ સ્વભાવે રે, ઉતાવળા બહુ ચાલે,
હેત કરીને રે, બોલાવે બહુ વહાલે...૨
ક્યારેક ઘોડે રે ચડવું હોય ત્યારે,
ક્યારેક સંતને રે, પીરસવા પધારે...૩
ત્યારે ડાળે રે, ખંભે ખેસને આણી,
ખેસને બાંધે રે, કેડ સંગાથે તાણી...૪
પીરસે લાડુ રે, જલેખી ઘનશ્યામ,
જણસ જમ્યાની રે, લઈ લઈ તેના નામ....૫

ફેરે પંગતમાં રે, વારંવાર મહારાજ,
 સંત હરિજનને રે, પીરસવાને કાજ...૬
 શ્રદ્ધા ભક્તિ રે, અતિ ઘણી પીરસતાં,
 કોઈના મુખમાં રે, આપે લાડું હસતાં...૭
 પાછલી રાત્રિ રે, ચાર ઘડી રહે જ્યારે,
 દાતણ કરવા રે, ઉઠે હરિ તે વારે...૮
 ન્હાવા ખેસે રે, નાથ પલાંઠી વાળી,
 કરલઈ કળશ્યોરે, જળદોળે વનમાળી...૯
 કોરે વસ્ત્રે રે, કરી શરીરને લૂવે,
 પ્રેમાનંદ કહે રે, હરિજન સર્વે જુવે...૧૦

પદ-૮

ફડા શોભે રે, નાહીને ઊભા હોય,
 વસ્ત્ર પહેરેલું રે, સાથળ વચ્ચે નીચોવે...૧
 પગ સાથળને રે, લુઈને સારંગપાણિ,
 કોરા ખેસને રે, પહેરે સારી પેઠે તાણી...૨

ઓઢી ઉપરણી રે, રેશમી કોરની વહાલે,
 આવે જમવારે, ચાખડીએ ચડી ચાલે...૩
 માથે ઉપરણી રે, ઓઢી બેસે જમવા,
 કાન ઉઘાડા રે, રાખે મુજને ગમવા...૪
 જમતા ડાબા રે, પગની પલાંઠી વાળી,
 તે પર ડાબો રે કર મેલે વનમાળી...૫
 જમણા પગને રે રાખી ઊભો શ્યામ,
 તે પર જમણો કર મેલે સુખધામ....૬
 રૂડી રીતે રે, જમે દેવના દેવ,
 વારે વારે રે, પાણી પીધાની ટેવ...૭
 જણાસ સ્વાદુ રે, જણાય જમતાં જમતાં,
 પાસે હરિજનરે, બેઠા હોય મનગમતાં...૮
 તેમને આપી રે, પછી પોતે જમે,
 જમતા જીવનરે, હરિજનને મનગમે...૯
 ફેરવે જમતાં રે, પેટ ઉપર હરિ હાથ,
 ઓડકાર ખાયરે, પ્રેમાનંદના નાથ...૧૦

૫૬-૯

ચળુ કરે રે, મોહન તૃપ્ત થઈને,
 દાંતને ખોતરે રે, સળી રૂપાની લઈને...૧

મુખવાસ લઈને રે, ઢોલિયે બિરાજે,
 પૂજા કરે રે, હરિજન હેતે ઝાઝે...૨

પાંપણ ઉપર રે, આંટો લઈ અલખેલો,
 ફેંટો બાંધે રે, છોગુ મેલી છેલો...૩

વર્ષાઋતુ રે, શરદ ઋતુને જાણી,
 ઘેલા નદીનાં રે, નિર્મળનીર વખાણી...૪

સંત હરિજનને રે, સાથે લઈ ઘનશ્યામ,
 નહાવા પધારે રે, ઘેલે પૂરણકામ...૫

બહુ જળકીડા રે, કરતાં જળમાં નહાય,
 જળમાં તાળી રે, દઈને કીર્તન ગાય...૬

નાહીને બારા રે, નીસરી વસ્ત્ર પહેરી,
 ઘોડે બેસી રે, ઘેર આવે રંગલહેરી...૭

પાવન યશને રે, હરિજન ગાતા આવે,

જીવન જોઈને રે, આનંદ ઉર ન સમાવે...૮
ગઢપુરવાસી રે, જોઈને જગઆધાર,
સુફળ કરે છે રે, નેણાં વારંવાર...૯
આવી બિરાજે રે, ઓસરીએ બહુનામી,
ઢોલિયા ઉપર રે, પ્રેમાનંદના સ્વામી...૧૦

૫૬-૧૦

નિજ સેવકને રે, સુખ દેવાને કાજ,
પોતે પ્રગટ્યારે, પુરુષોત્તમ મહારાજ...૧
ફળિયા માંહી રે, સભા કરી બિરાજે,
પૂરણ શશી રે, ઉડુગણમાં જેમ છાજે...૨
બ્રહ્મરસ વરસે રે, તૃપ્ત કરે હરિજનને,
પોઢે રાત્રે રે, જમી શ્યામ શુદ્ધ અન્નને...૩
બે આંગળીઓ રે, તિલક કર્યાની પેરે,
ભાલ વચ્ચે રે ઊભી રાખી ફેરે...૪
સુતાં સુતાં રે, માળા માગી લઈને,
જમણે હાથે રે, નિત્ય ફેરવે ચિત્ત દઈને...૫

ભૂલ ન પડે રે, કેદી એવું નિયમ,
 ધર્મકુંવરની રે, સહજ પ્રકૃતિ એમ...૬
 ભર નિદ્રામાં રે, પોઢ્યા હોય મુનિરાય,
 કોઈ અજાણે રે, લગાર અડી જાય...૭
 ત્યારે ફડકી રે, જાગે સુંદર શ્યામ,
 કોણ છે? પૂછે રે, સેવકને સુખધામ...૮
 એવી લીલા રે, હરિની અનંત અપાર,
 મેં તો ગાઈ રે, કાંઈક મતિ અનુસાર...૯
 જે કોઈ પ્રીતે રે, શીખે સુંજો ગારો,
 પ્રેમાનંદના રે, સ્વામી રાજી થારો...૧૦

રાગ : ધોળ

ઓરા આવો શ્યામ સ્નેહી, સુંદરવર જોઈં બહાલા;
 જતન કરીને જીવન મારા, જીવમાંહી પ્રોઉ વહાલા. ૧
 ચિહ્ન અનુપમ અંગોઅંગના, સુરતે સંભારુ વહાલા;
 નખશિખનીરખી નૌતમ મારાં, ઉરમાંઉતારુ વહાલા. ૨

અરુણકમળસમજુગલચરણની, શોભાઅતિસારીવહાલા;
 ચિંતવન કરવા આતુર અતિ, મનવૃત્તિ મારી વહાલા. ૩
 પ્રથમ તે ચિંતવન કરુ , સુંદર સોળે ચિહ્ન વહાલા;
 ઉર્ધ્વરેખા ઓપી રહી, અતિશે નવીન વહાલા. ૪
 અંગુઠા આંગળી વચ્ચેથી નીસરીને આવી વહાલા;
 પાનીની બે કોરે જોતાં ભક્તને મન ભાવી વહાલા. ૫
 જુગલચરણમાં કહું મનોહર, ચિહ્ન તેનાં નામ વહાલા;
 શુદ્ધ મને કરી સંભારતાં, નાશ પામે કામ વહાલા. ૬
 અષ્ટકોણ ને ઉર્ધ્વરેખા, સ્વસ્તિક જાંબુ જવ વહાલા;
 વજ્ર અંકુશ કેતુ, પદ્મ, જમણે પગે નવ વહાલા. ૭
 ત્રિકોણ કળશ ને ગોપદ સુંદર ધનુષ ને મીન વહાલા;
 અર્ધચંદ્ર ને વ્યોમ સાત, છે ડાબે પગે ચિહ્ન વહાલા. ૮
 જમણા પગના અંગુઠાના, નખમાંહી ચિહ્ન વહાલા;
 તેતો નીરખે જે કોઈ ભક્ત, પ્રીતિએ પ્રવીણ વહાલા. ૯
 એ જ અંગુઠાની બારે, તિલ એક નૌતમ ધારુ વહાલા;
 પ્રેમાનંદ કહે નીરખું પ્રીતે, ગ્રાણ લઈ વારુ વહાલા. ૧૦

રાગ : ગરબી

પદ-૧

હવે મારા વા લાને નહિ રે વિસારુ રે,
શ્વાસક્રિચ્છવાસે તે નિત્ય સંભારુ રે. ૧
પડ્યું મારે સહજાનંદજી શું પાનું રે,
હવે તો હું કેમ કરી રાખીશ છાનું રે. ૨
આવ્યું મારે હરિવર વરવાનું ટાણું રે,
એ વર નહિ મળે ખરચે નાણું રે. ૩
એ વર ભાગ્ય વિના નવ આવે રે,
એ સ્નેહ લગ્ન વિના નવ આવે રે. ૪
દુરિજન મન રે, માને તેમ કહેજો રે,
સ્વામી મારા હૃદયની ભીતર રહેજો રે. ૫
હવે હું તો પૂરણ પદવીને પામી રે,
મળ્યા મને નિષ્કુળાનંદના સ્વામી રે. ૬

પદ-૨

હવે મારા વહાલાના દર્શન સારુ ,

હરિજન આવે હજારે હજાર . ૧
 દોલિયે બિરાજે સહજનંદ સ્વામી,
 પૂરણ પુરુષોત્તમ અંતરજામી. ૨
 સભા મધ્યે બેઠા મુનિનાં વૃંદ,
 તેમાં શોભે તારે વીંટ્યો જેમ ચંદ્ર. ૩
 દુર્ગપુર ખેલ રચ્યો અતિ ભારી,
 ભેળા રમે સાધુ ને બ્રહ્મચારી. ૪
 તાળી પાડે ઉપડતી અતિ સારી,
 ધૂન થાય ચૌદ લોક થકી ન્યારી. ૫
 પાઘડીમાં છોગલિયું અતિ શોભે,
 જોઈ જોઈ હરિજનનાં મન લોભે. ૬
 પધાર્યા વહાલો સર્વે તે સુખના રાશિ,
 સહજનંદ અક્ષરધામના વાસી. ૭
 ભાંગી મારી જન્મોજન્મની ખામી,
 મળ્યાં મને નિષ્કુળાનંદના સ્વામી. ૮

ધ્યાન ચિંતામણિ

પદ-૧

વંદુ સહજાનંદ રસરૂપ, અનુપમ સારને રે લોલ;
જેને ભજતાં છૂટે કંદ, કરે ભવ પારને રે લોલ. ૧
સમરુ પ્રગટ રૂપ સુખધામ, અનુપમ નામને રે લોલ;
જેને ભવબ્રહ્માદિક દેવ, ભજી તજી કામને રે લોલ. ૨
જે હરિ અક્ષરબ્રહ્મ આધાર, કે પાર કોઈ નવ લહે રે લોલ;
જેને શેષ સહસ્ર મુખ ગાય, નિગમ નેતિ કહે રે લોલ ૩
વર્ણવું સુંદર રૂપ અનુપ, જુગલ ચરણે નમી રે લોલ;
નખશિખપ્રેમસખીનાનાથ, રહો ઊરમાં રમી રે લોલ. ૪

પદ-૨

આવો મારા મોહન મીઠડા લાલ, કે જોઈ તારી મૂર્તિ રે લોલ;
જતન કરી રાખું રસિયારાજ, વિસારુ નહિ ઊરથી રે લોલ. ૧
મન મારુ મોહું મોહનલાલ, પાઘલડીની ભાતમા રે લોલ;
આવો ઓરાછોગલા ખોસુંછેલ, ખાંતીલા જોઈ ખાંતમા રે લોલ. ૨

વહાલા તારુ ઝળકે સુંદર ભાલ, તિલક રૂપં કર્યાં રે લોલ;
 વહાલા તારા વામ કરણમાં તિલ, તેણે મનડાં હર્યાં રે લોલ. ૩
 વહાલા તારી ભકુદિને બાણે શ્યામ, કાળજ મારાં કોશિયારે લોલ;
 નેણે તારે પ્રેમસખીના નાથ, કે ચિત્ત મારાં ચોરિયારે લોલ. ૪

૫૬-૩

વહાલા મને વશ કીધી વ્રજરાજ, વાલમ તારા વહાલ મારે લોલ;
 મન મારુ તલખે જોવા કાજ, ટીખકડી છે ગાલ મારે લોલ. ૧
 વહાલા તારી નાસિકા નમણી નાથ, અધર ખિંખલાલ છે રે લોલ;
 છેલા મારા પ્રાણ કરુ કુરબાન, જોયા જેવી ચાલ છે રે લોલ. ૨
 વહાલા તારા દંત દાડમના ખીજ, ચતુરાર્થ ચાવતારે લોલ;
 વહાલા મારા પ્રાણ હરો છો નાથ, મીઠું મીઠું ગાવતારે લોલ. ૩
 વહાલા તારે હસવે હરાણું ચિત્ત, ખીજું હવે નવગમે રે લોલ;
 મન મારુ પ્રેમસખીના નાથ, કે તમ કેડે ભમે રે લોલ. ૪

૫૬-૪

રસિયા જોઈ રૂપાળી કોટ, રૂડી રેખાવળી રે લોલ;
 વહાલા મારુ મનડું મળવા ચહાય કે જાય ચિત્તડું ચળી રે લોલ. ૧

વહાલા તારી જમણી ભુજને પાસ, રૂડા તિલ ચાર છેરે લોલ;
વહાલા તારા કંઠ વચ્ચે તિલ એક, અનુપમ સાર છેરે લોલ. ૨
વહાલા તારા ડિરમાં વિનગુણ હાર, જોઈ નેણા ઠેરે લોલ;
વહાલા તેતો જાણે પ્રેમી જન, જોઈ નિત્ય ધ્યાન ધેરે લોલ. ૩
રસિયા જોઈ તમારુ રૂપ, રસિક જન ઘેલડા રે લોલ;
આવો વહાલા પ્રેમસખીના નાથ, સુંદર વર છેલડા રે લોલ. ૪

૫૬-૫

વહાલા તારી ભુજ જુગલ જગદીશ, જોઈને જાડિં વારણેરે લોલ;
કરનાં લટકાં કરતાં લાલ, આવોને મારે ખારણેરે લોલ. ૧
વહાલા તારી આંગળીઓની રેખા, નખમણિ જોઈનેરે લોલ;
વહાલા મારા ચિત્તમાં રાખું ચોરી, કહું નહિ કોઈનેરે લોલ. ૨
વહાલા તારા ડિરમાં અનુપમ છાપ, જોવાને જીવ આકળોરે લોલ;
વહાલા મારે હૈડે હરખન માય, જાણું જે હમણાં મળોરે લોલ. ૩
વહાલા તારુ ડિર અતિ રસદૂપ, રીતળ સદા નાથજી રે લોલ;
આવો ઓર પ્રેમસખીના પ્રાણ, મળુભરી ખાથજી રે લોલ. ૪

૫૬-૬

વહાલા તારી મૂર્તિ અતિ રસદ્રવ્ય, રસિક જોઈને જીવેરે લોલ;
 વહાલા એ રસના ચાખણહાર, કે છારા તે નવ પીવેરે લોલ. ૧
 વહાલા મારે સુખસંપત તમે સ્થામ, મોહન મનભાવતારે લોલ;
 આવો મારે મંદિર જીવનપ્રાણ, હસીને બોલાવતારે લોલ. ૨
 વહાલા તારુ દ્રવ્ય અનુપમ ગૌર, મૂર્તિ મનમાં ગમેરે લોલ;
 વહાલા તારુ જોખનજોવાકાજ, કે ચિત્તચરણે નમેરે લોલ. ૩
 આવો મારા રસિયા રાજીવનેણ, મરમ કરી બોલતારે લોલ;
 આવો વહાલા પ્રેમસાખીના સેણ, મંદિર મારે ડોલતારે લોલ. ૪

૫૬-૭

વહાલા તારુ દ્રવ્ય અનુપમ નાથ, ઉદર શોભા ઘણીરે લોલ;
 ત્રિવળી જોઈ સુંદર છેલ, આવોને ઓરા અમભણીરે લોલ. ૧
 વહાલા તારી નાભિ નૌતમદ્રવ્ય, ઊંડી અતિ ગોળ છેરે લોલ;
 કટિલંક જોઈને જાદવરાય, કે મન રંગચોળ છેરે લોલ. ૨
 વહાલા તારી જંઘા જુગલની શોભા, મનમાં જોઈ રહુરે લોલ;
 વહાલા નિત્ય નીરખું પીંડીને પાની, કોઈને નવ કહુરે લોલ. ૩

વહાલા તારા ચરણકમળનું ધ્યાન, ધરુ અતિ હેત મારે લોલ;
આવો વહાલા પ્રેમસખીના નાથ, રાખું મારા ચિત્ત મારે લોલ. ૪

૫૬-૮

વહાલા તારા જુગલ ચરણ રસકંપ, વખાણું વહાલ મારે લોલ;
વહાલા અતિક્રેમળ અરુણ રસાળ, ચૌર ચિત્ત ચાલ મારે લોલ. ૧
વહાલા તારે જમણે અંગુઠે તિલ, કે નખમાં ચિહ્ન છે રે લોલ;
વહાલા છેલી આંગળીએ તિલ એક, જોવાને મન દીન છે રે લોલ. ૨
વહાલા તારા નખની અરુણતા જોઈ, શશિકળા ક્ષીણ છે રે લોલ;
વહાલા રસ ચોર ચકોર જે ભક્ત, જોવાને પ્રવીણ છે રે લોલ. ૩
વહાલા તારી ઉધ્વરખામાં ચિત્ત, રહો કરી વાસને રે લોલ;
માગે પ્રેમસખી કર જોડી, દેજો દાન દાસને રે લોલ. ૪

૨૧૦ : બિહાઠ

પોઢે પ્રભુ સકળ મુનિ કે શ્યામ;
સ્વામિનારાયણ દિવ્ય મૂર્તિ (૨)

સંતન કે વિશ્રામ- પોઢે ૦ ૧

અક્ષરપર આનંદધન પ્રભુ,
કીયો હે ભૂપર ઠામ,
જેહી મિલત જન તરત માયા (૨)

લહત અક્ષરધામ પોટે ૦ ૨

શારદ શેષ મહેશ મહામુનિ,
જપત જેહી ગુનગ્રામ,
જાસ પદરજ શીશ ધરી ધરી (૨)

હોવત જન નિષ્કામ. - પોટે ૦ ૩

પ્રેમ કે પચાંક પર પ્રભુ,
કરત સુખ આરામ;
મુકતાનંદનિજ ચરનઢીગગુન (૨)

ગાવત આઠો જામ - પોટે ૦ ૪

રાગ : ઠારબી

રે રયામ તમે સાચું નાણું,
બીજું સર્વે દુઃખદાયક જાણુંરે... રયામ ૦

રે તમ વિના સુખસંપત્ત કહાવે,
 તે તો સર્વે મહાદુઃખ ઉપજાવે;
 અંતે એમાં કામ કોઈ નાવેરે... શ્યામ૦
 રે મૂરખ લોક મરે ભટકી,
 જૂઠા સંગે હારે શિરપટકી;
 એથી મારી મનવૃત્તિ અટકીરે... શ્યામ૦
 છે અખંડ અલૌકિક સુખ સારું,
 તે જોઈ જોઈ મન મોહું મારું;
 ધરા ધન તમ ઉપર વારું રે... શ્યામ૦
 રે બ્રહ્માથી કીટ લગી જોયું,
 જૂઠું સુખ જાણીને વગોવ્યું;
 મુક્તાનંદ મન તમ સંગ મોહુરે... શ્યામ૦

આવાહન - વિસર્જન મંત્રો

ઉતિષ્ઠોત્તિષ્ઠ ગોવિન્દ, ઉતિષ્ઠ ગરુડધ્વજ ।
 ઉતિષ્ઠકમલાકાન્ત, ત્રૈલોક્ય મંગલં કુરુ ॥

આગચ્છ ભગવન્ દેવ, સ્વસ્થાનાત્પરમેશ્વર ।
અહં પૂજાં કરિષ્યામિ સદાત્વં સન્મુખો ભવ ॥
મંગલં ભગવાન્ વિષ્ણુમંગલં ગરુડધ્વજ ।
મંગલં પુંડરીકાક્ષો મંગલાયતનો હરિઃ ॥
સ્વસ્થાનં ગચ્છ દેવેશ પૂજામાદાયમામકીમ્ ।
ઈષ્ટકામપ્રસિદ્ધયર્થં પુનરાગમનાય ચ ॥

રાગ : ગરબી પદ-૧

અલખેલાજી પ્રાણ આધાર રે, તમ પર વારી રે;
તારે નેણે તે નંદકુમાર રે, મોહી વ્રજનારી રે. ૧
છોગાવાળા મનોહર છેલ રે, નંદજીના લાલા રે;
ગુણવંતા આવીશ તારે ગેલરે, વ્રજપતિવહાલા. ૨
મીઠાખોલા રંગીલા માવ રે, લાગ્યો છે નેડો રે;
નહિ મેલું હું નટવર નાવ રે, કાન તારો કેડો રે. ૩
છબી જોઈને અલૌકિકશ્યામરે, મોહું મનમારુ રે;
બ્રહ્મમુનિકહે તનધનધામ, તારાનામપરવારુ રે. ૪

રાગ : ઘરબી

૫૬-૧

સખી ઓકુળ ગામના ચોકમાં રે,

ખાંતે માંજ્યો રસીલે ખેલ;

રમે રાસ રંગીલો રંગમાં રે. ટેક ૦

ચહુકોરે સખાની મંડળી રે,

ઊભાવચમાં છેલો અલખેલ રમે ૦ ૧

સખી ચાલોને જઈએ દેખવા રે,

વા લે પહેર્યા છે વસ્ત્ર શોભિત રમે ૦ ૨

તાળી પાડે રૂપાળી-તાનમાં રે,

મુખે ગાવે મનોહર ગીત રમે ૦ ૩

શોભા ખની સલૂણા સ્યામની રે,

ઊભી વ્રજની નારી જોવા કાજ રમે ૦ ૪

હસી હેરે છબીલો હેતમાં રે,

બ્રહ્માનંદનો વહાલો વ્રજરાજ રમે ૦ ૫

શાગ : ગરબી

૫૬-૧

વાલા લાગો છો વિશ્વ આધારે, સગપણ તમ સાથે;
મેં તો સર્વે મેલ્યો સંસાર રે. સં ૧

મારા મનમાં વસ્યા છો આવી શ્યામરે. સં

તમ સારુ તજ્યાં ધન ધામ રે. સં ૨

મારુ મનહું લોભાણું તમ પાસ રે સં

મારે નથી બીજાની આશ રે. સં ૩

મારે માથે ધણી છો, તમે એક રે. સં

મારી અખંડ નિભાવજો ટેક રે. સં ૪

મેં તો દેહ ધર્યો છે તમ કાજ રે. સં

તમને જોઈ મોહી છું વ્રજરાજ રે. સં ૫

હું તો હેતે વેચાણી તમ હાથ રે સં

છો બ્રહ્માનંદના નાથ રે. સં ૬

રાગ : ગરબી

પદ-૧

તારે ચટક રંગીલો છેડલો અલખેલારે,
કાંઈ નવલકસુંખી પાઘરંગનારેલારે,
શિર અજખ કલંગી શોભતી અલ૦
હૈડામાં રાખ્યા લાગ રંગ૦ ૧
મોળીડું છાયું મોતીએ- અલ૦
કુલડાની સુંદર ફોર રંગ૦ ૨
ઘેરે રંગે ગુચ્છ ગુલાબનાં-અલ૦
જોઈ ભ્રમર ભમે તે ઠોર રંગ૦ ૩
તારી પાઘલડીના પેચમાં-અલ૦
મારુ ચિત્તડું થયું ચકચુર રંગ૦ ૪
બ્રહ્માનંદ કહે તારી મૂરતિ-અલ૦
વણદીઠિ ઘેલી તૂર રંગ૦ ૬

રાગ : ઠાટી પદ-૧

તારી મૂરતિ લાગે છે મને ખ્યારીરે, શ્રી ઘનશ્યામ હરિ;

ફડી ચાલ જગતથી ન્યારીરે. શ્રી૦ ૧

ઊંડી નાભી છે ગોળ ગંભીરે, શ્રી૦

ફડા લાગે છે શ્યામ શરીરે. શ્રી૦ ૨

તારી છાતી ઊપડતી શ્યામરે, શ્રી૦

છે જો લક્ષ્મી કેરુ ધામરે. શ્રી૦ ૩

તારા મુખની શોભા જોઈરે, શ્રી૦

રાખું અંતરમાં પ્રોઈરે. શ્રી૦ ૪

તારાં નેણાં કમલ પર વારીરે, શ્રી૦

મંજુકેશાનંદ બલિહારીરે. શ્રી૦ ૫

રાગ : ઠાટી પદ-૧

લટકાળો લટકંતો રે આવે,

મોહન મોરલી વાતો રે. લટ૦

સખાને સંગે અતિ ઉછરંગે,

ગીત મધુરાં ગાતો રે. લટ૦ ૧
કેસરીએ વાઘે કસુંબલ પાઘે,
કેસર રંગમાં રાતો રે. લટ૦ ૨
કુલડાના તોરા ગજરા ને ટોપી,
કુલડાં ને હારે કુલાતો રે. લટ૦ ૩
નિષ્કુળાનંદનોસ્વામીશામળિયો,
આવે અમીરસ પાતો રે. લટ૦ ૪

રાગ : ઝારજી પદ-૧

કર પ્રભુ સંગાથે દદ પ્રીતડી રે,
મરી જાવું મેલીને ધનમાલ;
અંતકાળે સગું નહિ કોઈનું રે. ટક૦
સંસ્કારે સંબંધી સર્વે માળ્યા રે,
એછે જૂઠી માયાકેરીજાળ. અં૦ ૧
મારુ મારુ કરીને ધન મેળવ્યું રે,
તેમાં તારુ નથી તલભાર. અં૦ ૨

સુખ સ્વપ્ના જેવું છે સંસારનું રે,
તેને જાતાં ન લાગે વાર. અં ૦ ૩
મોટે સેવે તું સાચા સંતને રે,
તારાટળશેત્રિવિધિનાતાપ. અં ૦ ૪
અતિ મોટા પુરુષને આશરે રે,
ખજો પૂર્વજન્મનાં પાપ. અં ૦ ૫
એવું સમજીને ભજ ભગવાનને રે,
સુખકારી સદા ઘનશ્યામ. અં ૦ ૬
દેવાનંદનો વહ્લાલો દુઃખ કાપશે રે,
મનવાંછિત પૂરણકામ. અં ૦ ૭

શાળ : ઘોળ પદ-૧

આજ સખી આનંદની હેલી,
હરિમુખ જોઈને હું થઈ છું રે ઘેલી;
મહા રે મુનિના ધ્યાનમાં નાવે,
તેરે શામળિયોજી મુજને બોલાવે;

જે સુખને ભવ બ્રહ્મા રે ઈચ્છે,
 તે રે શામળિયોજી મુજને રે પ્રીછે.
 ન ગઈ ગંગા ગોદાવરી કાશી,
 ઘેર બેઠા મળ્યા અક્ષરવાસી;
 તપ રે તીર્થમાં હું કંઈ નવજાણું,
 સહેજે સહેજે હું તો સુખડા રે માણું.
 જે શામકહે સ્વામી સહેજે રે મળિયા;
 વાતની વાતે વાલો અઢળક ઢળિયા.

શાઘ : શામકલી પદ - ૧

માતા પ્રેમવતી જુલાવે કુંવર પારણે,
 જૂલે રૂપાળો રંગભીનો રાજીવનેણ. માતાં
 મુખડું નિરખી નિરખી જાયે હરિને વારણે રે,
 બોલે ખમાં ખમાં કહી માતા મધુરાં વેણ. માતાં ૧
 ઘડિયું વિશ્વકર્માએ પારણિયું બહું શોભતું રે,
 જડિયા પારણીએ મણિ હીરા રત્ન અપાર;

ઓપે ઓસરીએ નરનારીના મન લોભતું,
 ઝળકે સૂરજના રથ સરખું બિંબાકાર. માતા૦ ૨
 પોઢ્યા પારણીએ હરિકૃષ્ણ ધર્મસુત શ્રીહરિરે,
 પ્રગટ્યા પુરુષોત્તમજી અધમ ઓઢ્યારણ હાર;
 માતાહિલોગાવે ઝુલરાવે પ્રીતે અતિ,
 વહેલા મોટા થાઓ હૈડા કેરા હાર. માતા૦ ૩
 માતા માખણ સાકર જમોડે જગદીશને,
 જમો જીવન મારા પ્રાણ તમે ઘનશ્યામ;
 નીરખીહરખે માતા અખિલભૂવનપતિ ઈશનેરે,
 પ્રેમાનંદના સ્વામી ખ્યારા પૂરણકામ. માતા૦ ૪

રાગ : ધૌળ પદ-૧

મહારાજ આજ વડતાલથી આવશે;
 સંગે લાવશે સંતસમાજ, મોહનવર પધારશે. ૧
 જયા કહે લલિતાને વાતડી;
 આવ્યો કાગળદિવસવિત્યાસાત, વાંચીને ઠરી છાતડી. ૨

અક્ષર કાગળમાં ઉત્તમ ભૂપના;
કાગળ અવધિ પૂરી થઈ આજ, દર્શન સુખરૂપનાં. ૩
સાત દિવસે મહારાજ સંત આવશે;
લખ્યા વડતાલથી સમાચાર જરૂર પધારશે. ૪
આવી માણકી દાદાના દરબારમાં;
નીરખી સહજાનંદ ભગવાન શોભે અસવારમાં. ૫
પ્રેમાનંદ કહે ગઢપુરવાસી આવિયા;
લાવ્યા ભેટ સામગ્રી ને હાર, વહાલાને પહેરાવિયા. ૬

૨૪૦ : ઠાઠ પદ-૧

માણકીએ ચડ્યા રે મોહન વનમાળી,
શોભે રૂડી કરમાં લગામ રૂપાળી. માં
માણીગર સૌને કહે છે થાઓ ત્યાર,
મુનિ વરણી પઢાતી ને અસવાર
વ્રતપુરી જાવા કર્યો નિરધાર. માં ૧
કેસર બેરી બોદલી ને ફૂલમાળ,

તાજણ તીખી વાંગળીનો ઘણો તાલ;
શેભે ઘણા વાલાલાગે છે મરાળ. માં ૨
પ્રેમી ભક્ત વિનતિ કરે દોડી દોડી,
લોહ ચુંબકતુલ્ય વૃત્તિ મૂરતિમાં જોડી;
નથી જાતી દરબારમાંથી ઘોડી. માં ૩
આજ્ઞા આપો અમે જઈએ વ્રત પુરી,
જાઓ પ્રભુ રામનવમી નથી દૂરી;
સેવક દાસ પ્રેમાનંદ હજૂરી. માં ૪

રાગ : ઠાટી પદ-૧

સાંભળ બેની હરિ રીઝયાની રીતડી,
મોહનવરને માન સંગાથે વેર જો;
સાધન સર્વે માન બગાડે પણ વિષે,
જેમ ભણિયું પયસાકરમાં અહિજેર જો. સાંભળ ૧
દાસી થઈ તું રહેજે દીનદયાળની,
નીચી ટેલ મળે તો માને ભાગ્ય જો;

ભવ બ્રહ્માદિકને નિશ્ચે મળતી નથી,
 પુરુષોત્તમ પાસે બેઠાની જાગ્ય જો. સાંભળ ૨
 પ્રીત કરે પુરુષોત્તમ સાથે નિત્ય નવી,
 દાઝીશમાં દેખી કે નું સન્માન જો,
 મુક્તાનંદનો નાથ મગન થઈ સેવજો,
 તો રીઝે રસિયો સુંદરવર કહાન જો. સાંભળ ૩

રાગ : ઠાટી પદ- ૧

ભજ્યો નહિ ભગવાનને રે, મળ્યો માણસનો દેહ;
 પ્રીત કરી પરનારમાં, હરિનીચ સોબત સનેહ. ભજ્યો ૦ ૧
 મિથ્યા માયાના જોરમાં રે, થયો અંધ અજાણ;
 લાજે વીંટાણો લોકની, હરિકે આપવખાણ. ભજ્યો ૦ ૨
 ચિંતા ઘણી ચિત્તમાં ભરી રે, હાલ ભૂંડા હેરાન;
 ફૂટલહેયું ને ફેલ આવડે, હરિમિથ્યા મોટપનું માન. ભજ્યો ૦ ૩
 જૂઠાખોલો નથી જાણતો રે, માથે મરવાની ઘાત;
 દેવાનંદ કહે જમ આવશે, હરિમાર મૂરખખાત. ભજ્યો ૦ ૪

શાળ : સામેરી પદ-૧

હરિ ભજતાં સહુ મોટપ પામે,
જન્મ મરણ દુઃખ જાયે રે,
પરસ પારસી લોહ કંચન થઈ,
મોઘે મુલે વેચાયે રે. હરિં ૧
મુનિ નારદની જાતને જોતા,
દાસી પુત્ર જગ જાણે રે,
હરિને ભજી હરિનું મન કેવાણા,
વેદ પુરાણ વખાણે રે. હરિં ૨
રાધાજી અતિ પ્રેમ મગન થઈ,
ઉર ધાર્યા ગિરધારી રે,
હરિવર વરી હરિ તુલ્ય થયા,
જેનું ભજન કરે નરનારી રે. હરિં ૩
શામળિયાને શરણે જે આવે,
તેના તે ભવ દુઃખ વામે રે,
મુક્તાનંદના નાથને મળતા,
અખંડ એવા તણ પામે રે. હરિં ૪

૫૬-૧

મનડું મૂર્તિમાં વળગી રહ્યું રે,
 ચિંતવન કરવા ચિત્ત આતુર. મનડું
 તરુણ મનોહર મૂર્તિ નાથની રે,
 રાજીવ લોચન જોખનપુર. મનડું
 સોજે ચિહ્ન સહિત અતિશોભતી રે,
 સુંદર ચરણ કમળની જોડ. મનડું
 હળવી રહીને હેતે ચાંપતી રે,
 ક્યારે હવે પૂરશે મનના કોડ. મનડું
 પીંડી જાનું નિત્ય નિરખતી રે,
 રૂડા સાથળ ચિહ્ન સહિત. મનડું
 શ્યામ કટિ જોઈ જાદવરાયની રે,
 નિત્ય નિત્ય નૌતમ ઊપજે પ્રીત. મનડું
 ઊંડી નાભિ કમળ સરીખડી રે,
 ત્રિવળી નીરખી ઉદરમાંય. મનડું

છાતી ઊપડતી અતિ ઓપતી રે,
 હવેક્યારેભુજગ્રહીબાથભરાય. મનડું
 મુખની શોભા જોઈ મહારાજની રે,
 લાજે પંકજ પૂરણચંદ. મનડું
 નાસા નેણ ભૂહ જોઈ ભાલને રે,
 જાય બલિહારી પ્રેમાનંદ. મનડું

૫૬-૧

ભવ સાગરનો પાર ન આવે પ્રભુ વિનારે,
 તપ તીરથ વ્રત કરીએ કોટિ ઉપાય રે;
 પુણ્ય કરી અમરાપુરનું સુખ પામીએ રે,
 અંતે પાછો ફોગટ ફેરો થાય રે. ભ૦ ૧
 માયાની મોટપ તે મિથ્યા જાણજો રે,
 નદીએ આવ્યું જેમ પાણીનું પૂર રે,
 તેની પેઠે ધન જોખન ને જીવવું રે,
 આક તણાં જેમ ઊડી જશે તૂર રે. ભ૦ ૨

સગાં કુટુંબી મેલી મરવું એકલું રે,
લખચોરાસી ફરવું વારંવાર રે,
પાપતણાં ફળ આગળ તારે આવશે રે,

કરમ કરીને ભરિયાતેં કોઠારે. ભ૦ ૩

આજ અમૂલ્ય માણસનું તન આવિયુરે,
ભજવા સારુ ભાવ કરી, ભગવાન રે,
દેવાનંદ કહે માન તજીને માનજે રે,

વાત વિચારી સારી ચતુર સુખણરે. ભ૦ ૪

૨૪૦ : ધોળ પદ-૧

પ્રગટ થયા પ્રભુ છપૈયા ગામ રે,
ભક્તિ માતા ધર્મતાતનું નામ રે,
કૌશળ દેશમાં ધર્યો અવતાર રે,
નોમ અજવાળી રુડો ચૈત્ર માસ રે,
તેડાવો જોષીને પુછાવો નામ રે,
નામ ધર્યું રુડું શ્રી ઘનશ્યામ રે,

મુખડું શોભે અતિ બાલુડે વેશ રે,
 સુંદર ભુરા માથે નાના કેશ રે,
 હરખેઝુલાવે માતાદૂધસાકરપાયરે,
 માતાને મન વહેલા મોટા થાય રે,
 રડતાં રમાડતાં પારણિયે પોઢોડેરે,
 રેશમની દોરી લઈ હીંચકાવે રે,
 પોઢો પોઢો પ્રભુ જગના આધારરે,
 પ્રેમાનંદ નિત્ય નવી લીલા ગાવેરે.

૨૧૦ : કાફી પદ-૧

જન્મ્યા ત્યાંથી જરૂર જાણો,
 મરવાનું છે માથેજી,
 આવ્યા ત્યારે શું લાવ્યા ને,
 શું લઈ જવું સાથેજી. ૧
 સવાર થાય ને સાંજ પડે છે,
 દિન ઉપર દિન જાયે જી,

આજકાલ કરતાં આવરદા,
 જોને ઓછી થાયેજી. ૨
 એક જન્મે ને એક મરે છે,
 સ્થિર નથી કોઈ ઠરવાજી,
 મરી ગયા તે જન્મ ધરે ને,
 જન્મ ધરે તે મરવાજી. ૩
 સંસાર સઘળો કાળ ચવાણું.
 કર્મવશ નરનારીજી,
 દાસનારાયણ કહે છે ભાઈઓ,
 કર્મ કરો વિચારીજી. ૪

રાગ : ધ્રુવવડો પદ-૧

નમો ભાવે ભજી હ્યો ભગવાન, જીવન થોડું મધું;
 કંઈક આત્માનું કરગતે કલ્યાણ,

જીવન થોડું મધું. ૮૬૦

એને દીધેલ કોલ તે ભૂલી ગયા,
 જૂઠી માયાના મોહમાં ઘેલા થયા,
 એતો એતો શું ભૂલ્યા છો ભાન. જીવન૦
 બાળપણ જુવાનીમાં અરધું ગયું,
 નહિ ભક્તિ મારંગમાં પગલું ભર્યું,
 હવે બાકી છે તેમાં ધો ધ્યાન. જીવન૦
 પછી ગઢપણમાં ગોવિંદ ભજશે નહિ,
 લોભ વેભવ ધન તજશે નહિ,
 બનો આજથી પ્રભુમાં મરતાન. જીવન૦
 જરા એતીને ભક્તિનું ભાનું ભરે,
 કંઈક ડર તો પ્રભુજીનો કિલમાં ધરે.
 ઈએ થોડા દિવસના નેમાન. જીવન૦
 બધા આજસમાં દિવસો વીતી જશે,
 પછી ઓચિંતું યસનું તેડું થશે,
 નહિ ચાલે તમારું નેદાન. જીવન૦

એ જ કહેવું આ દાસનું દિલમાં ધરો,
ચિત્ત રાખી ઘનશ્યામને સ્નેહે સ્મરો,
ઝાલોઝાલો ભક્તિનું સુકાન. જીવન૦

શ્રીપતિં શ્રી ધરં સર્વદેવેશ્વરં
ભક્તિ ધર્માત્મજં વાસુદેવં હરિમ્ ।
માધવં કેશવં કામદં કારણં,
સ્વામિનારાયણં નીલકંઠં ભજે ॥

કાચેન વાચા મનસેન્દ્રિયૈર્વા,
બુદ્ધયાડડત્મના વા પ્રકૃતેઃ સ્વભાવાત્
કરોમિ યદ્યત્ સકલં પરસ્મૈ
નારાયણાયેતિ સમર્પયામિ ॥

શ્રી નારાયણ કવચ

વિશ્વરૂપ કહે છે: જ્યારે કોઈને ભય સમીપમાં આવવાનો થાય ત્યારે તેણે સ્નાનાદિકથી શુદ્ધ થઈ, વાણીને નિયમમાં રાખી, અષ્ટાક્ષર, દ્વાદશાક્ષર અને ષડક્ષર મંત્રથી અંગન્યાસ અને કરન્યાસ કરી, નારાયણના ધ્યાન પરાયણ થઈ, નારાયણમય વર્મ (કવચ) તે ધારણ કરવું એટલે તેનો જપ કરવો. ૪-૫

હવે અંગન્યાસ અને કરન્યાસ કહે છે “ૐ નમો નારાયણાય” આ અષ્ટાક્ષર મંત્રના ૐ કારાદિ પ્રત્યેક અક્ષરો જેવી રીતે પ્રણવથી સંપુદિત થાય છે તેવી રીતે કરીને અક્ષરના અનુક્રમે બે પાદ, બે ગોઠણ, બે સાથળ, ઉદર, હૃદય, વક્ષઃસ્થળ, મુખ અને મસ્તક એમ આઠ અંગમાં ન્યાસ કરવા અથવા વિપરીતપણે એટલે મસ્તકને આરંભીને પાદ પર્યન્ત ન્યાસ કરવા એટલે ઉત્પત્તિન્યાસ અને સંહાર ન્યાસ કરવા. ૬

અષ્ટાક્ષર ન્યાસ પછી “ૐ નમો ભગવતે
વાસુદેવાય” આ દ્વાદશાક્ષર મંત્રથી પ્રણવને
આરંભીને યકાર પર્યન્ત આંગળીઓ અને અંગૂઠાના
પર્વમાં કરન્યાસ કરવા. એટલે પ્રત્યેક અક્ષરને
પ્રણવથી સંપુટિત કરીને જમણા હાથની તર્જની
આંગળીથી આરંભીને ડાબા હાથની તર્જની આંગળી
પર્યંત આંગળીઓમાં અને બાકી રહેલા ચાર અક્ષરને
બે અંગૂઠાના આદિ અંત પર્વમાં ન્યાસ કરવા. ૭

ત્યાર પછી “ૐ વિષ્ણવે નમઃ” આ મંત્રથી
અંગન્યાસ કરવો. ઐકારનો હૃદયમાં ન્યાસ કરવો,
વિકારનો મસ્તકમાં ન્યાસ કરવો, ષકારનો બ્રહ્મકુટીના
મધ્યમાં ન્યાસ કરવો. ણકારનો શિખામાં ન્યાસ
કરવો, વેકારનો નેત્રમાં ન્યાસ કરવો, નકારનો સર્વ
સંધિઓમાં ન્યાસ કરવો અને મકારનો “મઃ અસ્ત્રાય
ફટ” એમ કહીને સર્વ દિશાઓમાં ન્યાસ કરવો.
એટલે દિગ્બંધન કરવું. આ પ્રમાણે કરવાથી ડાહ્યા

પુરુષ મંત્રમૂર્તિ થાય છે એટલે મંત્રમય દેહવાળો થાય છે. ૮-૯

ત્યાર પછી છ શક્તિઓએ યુક્ત એવા પરમાત્માનું પ્રથમ ધ્યાન કરે. ત્યાર પછી વિદ્યા, તેજ અને તપના આશ્રયરૂપ એવા વક્ષ્યમાણ 'શ્રી નારાયણ કવચ' એ નામના મંત્રનું ઉચ્ચારણ કરે. ૧૦

ૐ શ્રી હરિ ભગવાન સર્વ થકી રક્ષા કરો. જે શ્રી હરિ ગરુડના પૃષ્ઠ પ્રદેશ ઉપર ચરણ કમળને ધારણ કરનાર, આઠ હાથમાં શંખ, ચક્ર, દાલ, તલવાર, ગદા, બાણ, ધનુષ અને પાશને ધારણ કરનારા, અષ્ટ સિદ્ધિઓવાળા, આઠ ગુણોવાળા અને અષ્ટ બાહુવાળા છે. ૧૧

મત્સ્યમૂર્તિધારી ભગવાન મારી જળમાં રક્ષા કરો. માયાથી (પોતાના સંકલ્પથી જ) બંદુવામનરૂપે થયેલા વામનજી ભગવાન મારું નિર્મળ પ્રદેશમાં રક્ષણ કરો. ત્રિવિક્રમ વિશ્વરૂપ ભગવાન આકાશમાં

મારી રક્ષા કરો. ૧૨

અસુર સેના નાયકોના શત્રુ પ્રભુ એવા નૃસિંહ
ભગવાન રણવગડામાં તથા સંકટ સ્થાનોમાં મારી
રક્ષા કરો, જે નૃસિંહજીના ખડખડાટ હાસ્યથી
દિશાઓ ગાજી ઊઠી હતી અને અસુર સ્ત્રીઓના ગર્ભો
સ્રવી ગયા હતા. ૧૩

પોતાની દાઢ વડે પાતાળમાંથી પૃથ્વીનો ઉદ્ધાર
કરનારા યજ્ઞમૂર્તિ વારાહ ભગવાન મારી માર્ગમાં રક્ષા
કરો, પરશુરામ ભગવાન પર્વતનાં શિખરોમાં
સમગ્રપણે મારી રક્ષા કરો, ભસ્તના મોટાભાઈ
રામચંદ્રજી ભગવાન તથા લક્ષ્મણજી મારી પ્રવાસમાં
રક્ષા કરો. ૧૪

અભિચારાદિક ઉગ્ર ધર્મથી અને સમગ્ર પ્રમાદથી
નારાયણ ભગવાન મારી રક્ષા કરો, પૂર્વોક્ત
સામર્થ્યવાળા નર ભગવાન પણ ઉન્માદથી થતા
ગર્વથી મારી રક્ષા કરો. યોગના સ્વામી દત્તાત્રેય

ભગવાન અયોગથી (યોગભંશથી) મારું રક્ષણ કરો,
ગુણના સ્વામી કપિલદેવ ભગવાન કર્મબંધનથી મારી
રક્ષા કરો. ૧૫

સનત્કુમાર ભગવાન કામદેવથી મારી રક્ષા કરો,
હયગ્રીવ ભગવાન માર્ગમાં જતાં દેવતાના અનાદરરૂપ
અપરાધથી મારી રક્ષા કરો. દેવર્ષિવર્ય નારદજી,
ભગવાનના આરાધનમાં બત્રીસ અપરાધરૂપ
અંતરાયથી રક્ષા કરો, કૂર્માવતાર શ્રીહરિ ભગવાન
સમગ્ર નરકથી મારી રક્ષા કરો.

ધન્વંતરિ ભગવાન શરીરમાં રોગજનક કુપથ્યથી
મારી રક્ષા કરો, જીતાત્મ ઋષભદેવ ભગવાન
ક્ષુત્પિપાસા શીતોષ્ણાદિ દ્વન્દ્વથી થતા ભયથી રક્ષા
કરો, યજ્ઞાવતારી ભગવાન લોકાપવાદથી મારી રક્ષા
કરો, બલભદ્ર ભગવાન મનુષ્ય તરફથી થતા
ઉપદ્રવોમાંથી મારી રક્ષા કરો, ક્રોધવશ નામના
સર્પગણથી શેષ ભગવાન મારી રક્ષા કરો. ૧૭

સાક્ષાત્ વેદવ્યાસ અજ્ઞાન થકી મારી રક્ષા કરો,
બુદ્ધ ભગવાન મોહજનક પાપંગાણથી મારી રક્ષા
કરો, ધર્મની રક્ષા માટે ઘણી વાર અવતાર ધારણ
કરનાર કલ્કિ ભગવાન કાળના મળરૂપ કળિયુગથી
મારી રક્ષા કરો. ૧૮

ગદાધારી કેશવ ભગવાન મારી પ્રાતઃકાળમાં રક્ષા
કરો, વેણુને ધારણ કરનાર ગોવિંદ ભગવાન
સંગવકાળમાં મારી રક્ષા કરો, શક્તિ (સાંગ)ને
ધારણ કરનારા નારાયણ ભગવાન પૂર્વાહ્નિકાળમાં
મારી રક્ષા કરો, ચક્રપાણિ વિષ્ણુ ભગવાન
મધ્યાહ્નિકાળમાં મારી રક્ષા કરો. ૧૯

ઉગ્રધનુર્ધારી દેવ મધુસૂદન ભગવાન
અપરાહ્નિકાળમાં મારી રક્ષા કરો, ત્રણ ધામ જેના
છે એવા માધવ ભગવાન સાયંકાળમાં મારી રક્ષા
કરો, હૃષિકેશ ભગવાન પ્રદોષકાળમાં મારી રક્ષા
કરો, પદ્મનાભ ભગવાન એકલા જ અર્ધરાત્ર પ્રર્યંતના

કાળમાં અને નિશીથકાળમાં મારી રક્ષા કરો. ૨૦

શ્રી વત્સનું ચિહ્ન જેમને છે એવા લક્ષ્મીકાંત ભગવાન પાછલી રાત્રિમાં મારી રક્ષા કરો. તરવારને ધારણ કરનારા જનાર્દન ભગવાન અરુણોદય આરંભમાં મારી રક્ષા કરો, દામોદર ભગવાન સંધ્યા સમીપકાળમાં મારી રક્ષા કરો. કાળમૂર્તિ વિશ્વેશ્વર ભગવાન પ્રભાતમાં મારી રક્ષા કરો. ૨૧

પ્રલયકાળના અગ્નિ સમાન તીક્ષ્ણ ધારા જેની છે એવા ભગવાને પ્રેરેલા એવા હે સુદર્શન ચક્ર! તું ચારે તરફ ફરીને જેમ વાયુ મિત્ર જેનો છે એવો અગ્નિ, શુષ્ક તૃણસમૂહને બાળી નાખે છે તેમજ મારા શત્રુના સૈન્યને તત્કાળ અતિશય વારંવાર બાળી નાખ. ૨૨

વજ્રના જેવા તીક્ષ્ણ સ્પર્શવાળા તણાખાઓથી ભરેલી હે ગદે! તું ભગવાનને અતિપ્રિય છે, તું (મને દુઃખદ) કુષ્માંઠ, વૈનાયક, ચક્ષ, રાક્ષસ, ભૂત અને વૃદ્ધ બાળ ગ્રહોને વારંવાર ભાંગીને ભૂકો કરી નાખ

અને શત્રુઓના ચૂરેચૂરા કરી નાખ. ૨૩

હે શંખરાજ પાંચજન્ય! સ્વયં શ્રી કૃષ્ણ ભગવાને
કૂંકવાથી મહા ભયંકર શબ્દ કરનારો તું શત્રુઓનાં
હૃદયોને કંપાવતો થકો રાક્ષસો, પ્રમથો, પ્રેતગણ,
માતૃકાગણ, પિશાચ, બ્રહ્મારાક્ષસ અને
ઘોરદૃષ્ટિવાળા બીજા જે કોઈ હોય તે સર્વેને નસાડી
મૂક. ૨૪

હે તીક્ષ્ણ ધારવાળી શ્રેષ્ઠ તરવાર! તું ભગવાનનાં
હસ્ત દ્વારા પ્રેરાઈને મારા શત્રુઓના સૈન્યને કાપી
નાખ, હે ચંદ્રના જેવી સો કુદડીવાળી ઢાલ, તું પાપી
એવા શત્રુઓનાં નેત્રોને ઢાંકી દે અને
પાપદૃષ્ટિવાળાઓની દૃષ્ટિને હરી લે. ૨૫

અમને જે ગ્રહોથી, ધૂમકેતુ આદિક કેતુઓથી
ચોરાદિક મનુષ્યોથી, સર્પણ સ્વભાવના ડાહોવાળા
સર્પાદિકથી, બીજા ભૂતોથી અને પાપોથી ભય થાય
છે તે સર્વે તથા જેઓ અમારા શ્રેયમાં વિઘ્ન કરનારા

છે તે સર્વે ભગવાનનાં નામો, દિવ્યરૂપો અને
સુદર્શનાદિક અસ્ત્રોના કીર્તન સ્મરણથી તરત જ ક્ષય
પામો. ૨૬-૨૭

બૃહદ્રથન્તરાદિક સામવેદનાં સ્તોત્રથી સ્તુતિ
કરાતા વેદમૂર્તિ પ્રભુ, ગરુડ ભગવાન સમગ્ર
સંકટોમાંથી ભારી રક્ષા કરો, વિશ્વકસેન ભગવાન
પોતાના નામથી સર્વ સ્થળ થકી રક્ષા કરો. ૨૮

ભગવાનનાં નામ, રૂપ, વાહન, આયુધો અને
મુખ્ય પાર્શ્વો સર્વ પ્રકારની આપત્તિઓથી અમારા
બુદ્ધિ, ઈન્દ્રિય, મન અને પ્રાણથી રક્ષા કરો. ૨૯

મૂર્તિમૂર્ત સર્વ જો આજગત છે તે વસ્તુતઃ ભગવાન
છે, કેમ કે સર્વાધાર સર્વાન્તર્યામી પરમેશ્વરને જ એક
અવલંબન કરીને રહ્યું છે માટે તે યથાર્થ જ છે. આસત્ય
પ્રમાણથી અમારા સર્વે ઉપદ્રવો નાશ પામો. ૩૦

નખશિખા પર્યન્ત શુદ્ધ ભગવાનની મૂર્તિના જ
એક દર્શન કરવા ઈચ્છતા ભક્તોને સ્વયં શ્રી હરિ
ભૂષણના પણ ભૂષણ હોવાથી ભૂષણજન્ય વિકલ્પે

વર્જીત યથાર્થપણે પોતાનું દર્શન આપે છે અને સાલંકાર ભગવાનની મૂર્તિનાં દર્શન કરવા ઇચ્છતા ભક્તોની ઇચ્છાથી કટક, મુકુટ વગેરે ભૂષણો, શંખાદિ આયુધો, ચતુર્ભુજાદિ લિંગ અને રામકૃષ્ણાદિક નામવાળી શક્તિઓને ભગવાન ધારણ કરે છે.

સર્વજ્ઞ ભગવાન, સર્વાન્તર્યામી હરિ પરમેશ્વર છે તે આ સત્ય પ્રમાણથી ભક્તોની ઇચ્છાને અનુસારે ધારણ કરેલી પોતાની મૂર્તિઓથી સર્વ કાળમાં અને સર્વ દેશમાં અમારું રક્ષણ કરો. ૩૨

પોતાના તેજથી સૂર્યાદિકનાં તેજને આચ્છાદિત કરનારા અને પોતાના ખડખડાટ હાસના ધ્વનિથી લોકોના ભયને નાશ કરનારા એવા નૃસિંહ ભગવાન દિશાઓમાં, વિદિશાઓમાં, ઊંચે, નીચે શરીરના અંતઃપ્રદેશમાં, શરીરના બહારના પ્રદેશમાં અને ચોતરફ અમારી રક્ષા કરો. ૩૩

ઈતિ શ્રી નારાયણ કવચં સમાપ્તમ્

शिक्षापत्रीणा यूटेला श्लोको

वामेयस्य स्थिता राधा, श्रीश्च यस्यास्ति वक्षसि
 वृन्दावन विहारं तं, श्री कृष्णं हृदि चिन्तये ॥ १ ॥
 लिङ्गाभि सहजानन्द, स्वामी सर्वान्निष्ठाश्रितान्
 नानादेशस्थितान् शिक्षापत्री वृत्तालयस्थितः ॥ २ ॥
 कस्यापि प्राणीनो हिंसा, नैव कार्याऽत्र मामकैः ।
 सूक्ष्मयुक्तामत्कुशाद्वैरपि षुद्धया कदाचन ॥ ११ ॥
 स्त्रिया धनस्य वा प्राप्त्यै, साम्राज्यस्य च वा क्वचित्
 मनुष्यस्य तु कस्यापि, हिंसा कार्या न सर्वथा ॥ १३ ॥
 आत्मघातस्तु तीर्थेऽपि, न कर्तव्यश्च न कुधा
 अयोग्यस्वराज्ञात् क्वापि, न विषोद्गमन्यनादिना ॥ १४ ॥
 न तद्व्यं सर्वथा मांसं, यज्ञशिष्टमपि क्वचित् ।
 न पेयं च सुरामद्यमपि देवनिवेदितम् ॥ १५ ॥
 स्तेनकर्म न कर्तव्यं, धर्मार्थमपि केनचित्,
 अस्वामिकाष्टपुण्यादि, न ग्राह्यं तदनाशया ॥ १७ ॥

व्यभिचारो न कर्तव्यः पुम्भिः स्त्रीभिश्च भां श्रितैः ।
 धृतादि व्यसनं त्याज्यं नाद्यं भंगादिमादकम् ॥ १८ ॥
 मिथ्यापवादः कस्मिंश्चिदपि स्वार्थस्य सिद्धये
 नाशेभ्यो नापशब्दश्च, भाषणियाः कदाचन ॥ २० ॥
 देवतातीर्थविप्राणां, साध्वीनां च सतामपि ।
 वेदानां च न कर्तव्या, निन्दाश्च व्यानकवञ्चित् ॥ २१ ॥
 दृष्टवाशिवालयदीनि, देवागाराणि वर्त्मनि ।
 प्राणभ्य तानि तौ देव, दर्शनं कार्यमादरात् ॥ २३ ॥
 यौरपापिव्यसनिनां संगः पाप्मण्डनां तथा ।
 कामिनां च न कर्तव्यो, जनवंचनकर्मणाम् ॥ २७ ॥
 अगालितं न पातव्यं, पानीयं च पयस्तथा ।
 स्नानादि नैव कर्तव्यं, सूक्ष्मजन्तुभयाभ्रसा ॥ ३० ॥
 ज्ञानवार्ताश्रुतिर्नार्या, मुभात् कार्या न पुरुषैः ।
 न विवादः स्त्रियाकार्यो, न राजानयतज्जनैः ॥ ३४ ॥
 आपमानो न कर्तव्यो, गुरुणां च वरीयसाम् ।
 लोके प्रतिष्ठितानां च, विदुषां शस्त्रधारिणाम् ॥ ३५ ॥

કાર્યં ન સહસા કિંચિંત કાર્યો ધર્મસ્તુ સત્વરમ્ ।
 પાઠનીયાઽધીતવિદ્યા, કાર્યઃ સંગોન્વહં સતામ્ ॥ ૩૬ ॥
 ગુરુદેવનૃપેક્ષાર્થ, ન ગમ્યં રિકતપાણિભિઃ ।
 વિશ્વાસઘાતોનો કાર્ય, સ્વપ્લાઘાસ્વમુખેન ચ ॥ ૩૭ ॥
 ધર્મેણ રહિતા કૃષ્ણ, ભક્તિઃ કાર્યા ન સર્વથા ।
 અજ્ઞાનિન્દાભયાન્નૈવ, ત્યાજ્યં શ્રીકૃષ્ણસેવનમ્ ॥ ૩૮ ॥
 પ્રત્યહં તુ પ્રબોધ્યં, પૂર્વમેવોદયાદ્રવેઃ ।
 વિધાયકૃષ્ણસ્મરણં, કાર્યઃ શૌચવિધિસ્તતઃ ॥ ૪૯ ॥
 ભગવન્મંદિરં સર્વેઃ સાયં ગન્તવ્યમન્વહમ્ ।
 નામસંકીર્તનં કાર્ય, તત્રોચૈ રાધિકાપતેઃ ॥ ૬૧ ॥
 અપિ ભૂરિફલં કર્મ, ધર્માપેતં ભવેદ્યદિ ।
 આચર્ય તર્હિ તન્નૈવ, ધર્મઃ સર્વાર્થદોઽસ્તિ હિ ॥ ૬૩ ॥
 વિષ્ણુઃ શિવો ગણપતિઃ, પાર્વતી ચ દિવાકરઃ ।
 એતાઃ પૂજયતયામાન્યા, દેવતાઃ પંચમામકૈઃ ॥ ૮૪ ॥
 ભૂતાધુપદ્રવે ક્વાપિ, વર્મનારાયણાત્મકમ્ ।
 જપ્યં ચ હનુમન્મન્ત્રો, જપ્યો ન ક્ષુદ્રદેવતઃ ॥ ૮૫ ॥

अेतेषु यानि वाक्यानि, श्रीकृष्णस्य वृषस्य च ।
 अत्युत्कर्षपराणि स्युस्तथा भक्तिविरागयोः ॥ १०१ ॥
 भन्तव्यानि प्रधानानि, तान्येवेतरवाक्यतः ।
 धर्मेण सहिता कृष्णभक्तिः कार्येति तद्रहः ॥ १०२ ॥
 धर्मो ज्ञेयः सदाचारः श्रुतिस्मृत्युपपादितः ।
 माहात्म्यज्ञानयुग्मूरि, स्नेहो भक्तिश्च माधवो ॥ १०३ ॥
 वैराग्यं ज्ञेयमप्रीतिः श्रीकृष्णेतरवस्तुषु ।
 ज्ञानं च श्रवमायेश, रूपाणां सुष्ठु वेदनम् ॥ १०४ ॥
 हृत्स्थोऽणुसूक्ष्मश्चिद्रूपो, ज्ञाता व्याख्याभिलां तनुम् ।
 ज्ञानशक्त्या स्थितोऽश्रवो, ज्ञेयोऽन्धे घादिलक्षणः ॥ १०५ ॥
 त्रिगुणात्मा तमः कृष्ण, शक्तिर्देहतद्दीययोः ।
 श्रवस्य ग्राहं भमता, हेतुर्मायावगम्यताम् ॥ १०६ ॥
 हृदयेऽश्रववज्रश्रवे, योऽन्तर्यामितया स्थितः ।
 ज्ञेयः स्वतन्त्र ईशोऽसौ, सर्वकर्मफलप्रदः ॥ १०७ ॥
 गुणिनां गुणवत्ताया ज्ञेयं ह्येतत् परं कलम् ।

कृष्णोत्पत्तिश्चसत्संगो, न्यथायान्तिविदोऽप्यधः॥११४॥
 निजत्मानं ब्रह्मरूपं, देहत्रयविलक्षणम् ।
 विभाव्य तेन कर्तव्या, भक्तिः कृष्णस्य सर्वदा ॥ ११६ ॥
 देव्याभापदि कदायां, मानुष्यां वाऽगदादिषु ।
 यथास्वपररक्षास्या, तथावृत्त्यन्यान्यथा॥११८॥
 संस्थाप्य विप्रं विद्वांसं, पाठशालां विधाप्य यः ।
 प्रवर्तनीया सद्विद्या, लुपियत्सुकृतं महत् ।
 मात्रा स्वस्त्रा दुहित्रा वा, विजने तु वयःस्थया ।
 अनापदि न तैः स्थेयं, कार्यं दानं न योचितः ॥ १२० ॥
 वर्तिष्यन्ते य ईत्थं हि, पुरुषा योचितस्तथा ।
 तेधर्माद्व्यतुर्वर्गसिद्धिं प्राप्स्यन्ति निश्चितम् ॥ २०६ ॥
 निजश्रितानां सकलार्तिहन्ता, सधर्मभक्तेस्वनं विधाता ।
 दाता सुष्ठानां मनसेप्सितानां,
 तनोतु कृष्णोऽभिलभंगलनः ॥ २१२ ॥

ગીતા અધ્યાય - ૧૫

ઉર્ધ્વમૂલમધઃ શાખ, મશ્વત્થં પ્રાહુરવ્યયમ્ ।
 છન્દાંસિ यस્ય પર્ણાનિ, યસ્તવેદ સ વેદવિત્ ॥ ૧ ॥
 અધશ્ચોર્ધ્વપ્રસૂતાસ્તસ્યશાખા, ગુણપ્રવૃદ્ધાવિષયપ્રવાલાઃ ।
 અધઃપ્રમૂલાન્યનુસંતતાનિ, કર્માનુબન્ધીનીમનુષ્યલોકે ॥ ૨ ॥
 ન રુપમસ્યેહ તથોપલભ્યતે, નાન્તો ન ચાદિર્ન ચ સંપ્રતિષ્ઠા ।
 અશ્વત્થમેનં સુવિરુદ્ધમૂલ, મસંગશસ્ત્રેણ દ્વેદેન છિત્વા ॥ ૩ ॥
 તતઃ પદં તત્પરિમાર્ગિતવ્યં, યસ્મિન્ગતા ન નિવર્તન્તિ ભૂયઃ ।
 તમેવ ચાદ્યં પુરુષં પ્રપદ્યે, યતઃ પ્રવૃત્તિઃ પ્રસૂતા પુરાણી ॥ ૪ ॥
 નિર્માનમોહાશ્રુતસંગદોષા, અધ્યાત્મનિત્યાવિનિવૃત્તકામાઃ ।
 દ્વન્દ્વૈર્વિમુક્તા સુખદુઃખસર્જૈર્ગચ્છન્ત્યમૂઢાઃ પદમવ્યયં તત્ ॥ ૫ ॥
 ન તદ્ભાસયતે સૂર્યો, ન શશાંકો ન પાવકઃ ।
 યદ્ગત્વા ન નિવર્તન્તે તદધામ પરમં મમ ॥ ૬ ॥
 મમૈવાંશો જીવલોકે, જીવભૂતઃ સનાતનઃ ।
 મનઃ ષષ્ઠાનીન્દ્રિયાણી, પ્રકૃતિસ્થાનિ કર્ષતિ ॥ ૭ ॥

शरीरं यदवाप्नोति, यस्याप्युत्कामतीश्वरः ।
 गृहीत्वैतानि संयाति, वायुर्गन्धानिवाशयात् ॥ ८ ॥
 श्रोत्रं यक्षुः स्पर्शनं य, रसनं घ्राणमेव य ।
 अधिष्ठाय मन आयं, विषयानुपसेवते ॥ ९ ॥
 उत्कामन्तं स्थितं वापि, भुञ्जानं वा गुणान्वितम् ।
 विभूढाः नानुपश्यन्ति, पश्यन्ति ज्ञानयक्षुषः ॥ १० ॥
 यतन्तो योगिनश्चैनं, पश्यन्त्यात्मन्यवस्थितम् ।
 यतन्तोऽप्य कृतात्मानो, नैनं पश्यन्त्यचेतसः ॥ ११ ॥
 यदादित्यगतं तेजो, जगद्भासयतेऽभिलम् ।
 यम्यन्द्रमसि यम्याग्रौ, तत्तेजो विधिं भाभकम् ॥ १२ ॥
 गाभाविश्य य भूतानि, धारयाम्यहमोजसा ।
 पुष्पाभि रौषधीः सर्वाः सोमोभूत्वा रसात्मकः ॥ १३ ॥
 अहं वैश्वानरो भूत्वा, प्राणिनां देहमाश्रितः ।
 प्राणापानसमायुक्तः पचाम्यन्नं यतुर्विधम् ॥ १४ ॥
 सर्वस्य चाहं हृदि संनिविष्टो, भूतः स्मृतिर्ज्ञानमपोहनं य ।

વેદેશ્ચ સર્વેરહમેવ વેદો, વેદાન્તકૃદ્વેદવિદેવ ચાહમ્ ॥ ૧૫ ॥
દ્વાવિમૌ પુરુષૌ લોકે, ક્ષરશ્ચાક્ષર એવ ચ ।
ક્ષરઃ સર્વાણિ ભૂતાનિ, કૂટસ્થોઽક્ષર ઉચ્યતે ॥ ૧૬ ॥
ઉત્તમઃ પુરુષસ્ત્વન્યઃ પરમાત્મેત્યુદાહૃતઃ ।
યો લોકત્રયમાવિશ્ય, બિભર્ત્યવ્યય ઈશ્વરઃ ॥ ૧૭ ॥
યસ્માત્ક્ષરમતીતોઽહ, મક્ષરાદપિ ચોત્તમઃ ।
અતોઽસ્મિ લોકે વેદે ચ, પ્રથિતઃ પુરુષોત્તમઃ ॥ ૧૮ ॥
યો મામેવ મસંમૂઢો, જાનાતિ પુરુષોત્તમમ્ ।
સ સર્વવિદ્ભજતિ માં, સર્વભાવેન ભારત ॥ ૧૯ ॥
ઈતિગુહ્યતમં શાસ્ત્ર, મિદમુક્તં મયાનઘ ।
એતદ્બુદ્ધવા બુદ્ધિમાન્સ્યાત્કૃતકૃત્યશ્ચ ભારત ॥ ૨૦ ॥

ઈતિ શ્રીમદ્ ભગવદ્ગીતા પુરુષોત્તમયોગો
નામ પંચદશોઽધ્યાયઃ ॥ ૧૫ ॥

॥ पुरुष सूक्तम् ॥

हरि ॐ । सहस्र शीर्षा पुरुषः सहस्राक्षः सहस्रपात् ।

स भूमि गूं सर्वतस्पृत्वा त्यत्तिष्ठ दशांगुलम् ॥ १ ॥

पुरुष अवेद गूं सर्वं यदभूतं यच्च भाव्यम् ।

उताग्नेत्वस्येशानो यदन्नेनातिरोहति ॥ २ ॥

एतावानस्य महिमातो ज्यायाँश्च पुरुषः ।

पादोस्य विश्वाभूतानि त्रिपादस्या मृतन्दिवि ॥ ३ ॥

त्रिपादूर्ध्व उदैत्पुरुषः पादोस्येहाभवत्पुनः ।

ततो विष्वङ् व्यक्रामत्साशनानशने अभि ॥ ४ ॥

ततो विराडजायत विराजो अधि पुरुषः ।

स जातो अत्यरिच्यतपश्चाद् भूमि मथो पुरः ॥ ५ ॥

तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतः सम्भृतम्पृषदाज्यम् ।

पर्शूस्तीर्शचक्रे वायव्या नारण्या ग्राम्याश्च ये ॥ ६ ॥

तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतऽऋचः सामानिजज्ञिरे ।

छन्दा गूं सिजज्ञिरे तस्माद्यजुस्तस्मादजायत ॥ ७ ॥

तस्मादश्वा अजायन्त ये के चोभयादतः ।

गावो ह जज्ञिरे तस्मात्तस्माज्जातऽअजावयः ॥ ८ ॥

तं यज्ञम्बर्हिषिप्प्रोक्षन्पुरुषं जातमग्रतः ।

तेन देवा अयजन्तसाध्याऽऋषयश्च ये ॥ ९ ॥

यत्पुरुषं व्यदधुः कतिधा व्यकल्पयन् ।

मुखं इक्षिमस्यासीत्किम्बाहूकिमूरुपादाऽउच्येते ॥ १० ॥

ब्राह्मणोऽस्य मुखमासीद् बाहू राजन्यः कृतः ।

उरू तदस्य यद्वैश्यः पदभ्यां गूं शूद्रोऽजायत् ॥ ११ ॥

चन्द्रमा मनसोजातश्चक्षोः सूर्योऽजायत् ।

श्रोत्राद्वायुश्च प्राणश्च मुखादग्नि रजायत ॥ १२ ॥

नाभ्या आसीदन्तरिक्षं गूं शीर्ष्णो द्यौः समवर्ततः ।

पदभ्यां भूमिर्दिशः श्रोत्रात्तथा लोकाऽअकल्पयन् ॥ १३ ॥

यत्पुरुषेण हविषा देवा यज्ञमतन्वत ।

वसन्तोऽस्यासीदाज्यं ग्रीष्मऽइध्मः शरद्धविः ॥ १४ ॥

सप्तास्यासन्परिधयस्त्रिः सप्त समिधः कृताः ।

देवा यद्यज्ञं तन्वाना अबध्नन् पुरुषम्पशुम् ॥ १५ ॥

यज्ञेनयज्ञमयजन्तदेवा
स्तानि धर्माणिप्रथमान्यासन् ।
ते ह नाकम्महिमानः सचन्त
यत्रपूर्वेसाध्याः सन्ति देवाः ॥ १६ ॥
॥ इति पुरुष सूक्तम् ॥

॥ जलमंगल स्तोत्रम् ॥

नमोनमः श्रीहृरये, भुद्धिदाय दयावते ।
भक्तिधर्मांगजताय, भक्तकल्पद्रुमाय च ॥ १ ॥
सुगंधपुष्पहारायै, विविधैरुपहारैः ।
संपूजिताय भक्तौघैः सितांबरधराय च ॥ २ ॥
नाम्नामष्टोत्तरशतं, यतुर्वर्गमभीप्सताम् ।
सद्यः इत्यप्रदं नृणां, तस्य वक्ष्यामि सत्पते ॥ ३ ॥
अस्य श्री जलमंगलाभ्यस्य, श्री हूर्यष्टोत्तरशतं,
नामस्तोत्रमन्त्रस्य, शतानन्दऋषिः
अनुष्टुपछंदः । धर्मनंदनः श्रीहरिर्देवता ।

ધાર્મિક ઈતિ બીજમ્ । બૃહદ્વ્રતધર ઈતિ
શક્તિઃ । ભક્તિનન્દનઃ ઈતિ કીલકમ્ ।
ચતુર્વર્ગસિદ્ધયર્થે, જપે વિનિયોગઃ ॥

॥ અથ દયાનમ્ ॥

વર્ણિવિખરમણીયદર્શનં
મન્દહાસરુચિરાનનામ્બુજમ્ ।
પૂજ્યતં સુરનરોત્તમૈર્મુદા, ધર્મનંદનમહં વિચિન્તયે ॥ ૪ ॥
શ્રીકૃષ્ણઃ શ્રીવાસુદેવો, નરનારાયણઃ પ્રભુઃ ।
ભક્તિધર્માત્મજોઽજન્મા, કૃષ્ણો નારાયણો હરિઃ ॥ ૫ ॥
હરિકૃષ્ણો ધનશ્યામો, ધાર્મિકો ભક્તિનન્દનઃ ।
બૃહદ્વ્રતધરઃ શુદ્ધો, રાધાકૃષ્ણેષ્ટદેવતઃ ॥ ૬ ॥
મરુતસુતપ્રિયઃ કાલી, ભૈરવાઘતિભીષણઃ ।
જીતેન્દ્રીયો જીતાહાર, સ્ત્રીવૈરાગ્ય આસ્તિકઃ ॥ ૭ ॥
યોગેશ્વરો યોગકલા, પ્રવૃત્તિરતિઘૈર્યવાન્ ।
જ્ઞાની પરમહંસશ્ચ, તીર્થકૃત્તૈર્થિકપ્રિયતઃ ॥ ૮ ॥

क्षमानिधिः सद्योन्निद्रो, ध्याननिष्ठस्तपः प्रियः ।

सिद्धेश्वरः स्वतंत्रश्च ब्रह्मविद्याप्रवर्तकः ॥ ९ ॥

पापं डोच्छेदनपटुः स्वस्वरूपाय लस्थितिः ।

प्रशान्तमूर्तिर्निद्रोऽसुरगुर्वादिभोहनः ॥ १० ॥

अतिकारुण्यनयन, उद्धवाध्वप्रवर्तकः ।

महाव्रतः साधुशीलः साधुविप्रप्रपूजकः ॥ ११ ॥

अहिंसयज्ञप्रस्तोता, साकारब्रह्मवर्णनः ।

स्वामिनारायणः स्वामी, जलदोष निवारकः ॥ १२ ॥

सम्पन्नव्यसनः सद्य, सभाधिसिथितिकारकः ।

कृष्णार्थास्थापनकरः कौलद्विद्र कलितारकः ॥ १३ ॥

प्रकाशरूपो निर्दम्भः सर्वशुभ हितावलुः ।

भक्तिसम्पोषको वाग्मी, यतुर्वर्गक्षलप्रदः ॥ १४ ॥

निर्मत्सरो भक्तवर्मा, बुद्धिदाताऽतिपावनः ।

अभुद्धिहृद्ब्रह्मधामदर्शकश्चापराजतः ॥ १५ ॥

आसमुद्रान्तसत्कीर्तिः, श्रितसंसृतिभोयनः

उदारः सहजानन्दः, साध्वीधर्मप्रवर्तकः ॥ १६ ॥

કન્દર્પદર્પદલનો, વૈષ્ણવકતુકારકઃ ।

પંચાયતન સન્માનો, નૈષ્ઠિકવ્રતપોષકઃ ॥ ૧૭ ॥

પ્રગલ્ભો નિઃસ્પૃહ સત્ય, પ્રતિજ્ઞો ભક્તવત્સલઃ ।

અરોષણો દીર્ઘદર્શી, ષડ્ભિવિજયક્ષમઃ ॥ ૧૮ ॥

નિરહંકૃતિરદ્રોહ, ઋજુઃ સર્વોપકારકઃ ।

નિયામકશ્રોપશમ, સ્થિતિર્વિનયવાન્ ગુરુઃ ॥ ૧૯ ॥

અજાતવૈરી નિર્લોભો, મહાપુરુષ આત્મદઃ ।

અખંડિતાર્થમર્યાદો, વ્યાસસિદ્ધાન્તખોધકઃ ॥ ૨૦ ॥

મનોનિગ્રહયુક્તિજ્ઞો, યમદૂતવિમોચકઃ ।

પૂર્ણકામ સત્યવાદી, ગુણગ્રાહી ગતસ્મયઃ ॥ ૨૧ ॥

સદાચાર પ્રિયતરઃ, પુણ્યશ્રવણકીર્તનઃ ।

સર્વમંગલસદ્રુપ, નાનાગુણવિચેષ્ટિતઃ ॥ ૨૨ ॥

ઈત્યેતત્ પરમંસ્તોત્રં, જનમંગલસંશિતમ્ ।

યઃ પઠેત્તેન્ પઠિતં ભવેદ્ઐ સર્વમંગલમ્ ॥ ૨૩ ॥

યઃ પઠેન્મૃગુયાદ્ ભક્ત્યા, ત્રિકાલં શ્રાવયેન્નવા ।

એતત્તસ્ય તુ પાપાનિ નશ્યેયુઃ ક્લિલ સર્વશઃ ॥ ૨૪ ॥

એતત્સંસેવમાનાનાં, પુરુષાર્થચતુષ્ટયે ।
 દુર્લભં નાસ્તિ કિમપિ, હરિકૃષ્ણ પ્રસાદતઃ ॥ ૨૫ ॥
 ભૂતપ્રેતપિરાગ્યાનાં, ડાકિની બ્રહ્મરાક્ષસામ્ ।
 યોગિનીનાં તથા બાલ, ગ્રહપદિનામુપદ્રવઃ ॥ ૨૬ ॥
 અભિચારો રિપુકૃતો, રોગશ્ચાન્યોડધ્યુપદ્રવઃ ।
 અયુતાવર્તનાદસ્ય, નશ્યત્યેવ ન સંશયઃ ॥ ૨૭ ॥
 દશાવૃત્યા પ્રતિદિન, મસ્યાભીષ્ટં સુખંભવેત્ ।
 ગૃહિભિસ્ત્યાગિભિશ્ચાપિ, પઠનીયમિદં તતઃ ॥ ૨૮ ॥

ઈતિ શ્રી સતાનંદમુનિ વિરચિતં,
 શ્રી જનમંગલાખ્યં
 શ્રી હર્યધોતરશતનામસ્તોત્રમ્ સમ્પૂર્ણમ્ ॥

શ્રી જનમંગલનામાવલિ

૧. ઐ શ્રી કૃષ્ણાય નમઃ
૨. " શ્રી વાસુદેવાય નમઃ
૩. શ્રી નરનારાયણાય નમઃ
૪. શ્રી પ્રભવે નમઃ
૫. શ્રી ભક્તિધર્માત્મનાય નમઃ
૬. શ્રી અજન્મે નમઃ
૭. શ્રી કૃષ્ણાય નમઃ
૮. શ્રી નારાયણાય નમઃ
૯. શ્રી હરયે નમઃ
૧૦. શ્રી હરિકૃષ્ણાય નમઃ
૧૧. શ્રી ઘનશ્યામાય નમઃ
૧૨. શ્રી ધાર્મિકાય નમઃ
૧૩. શ્રી ભક્તિનંદનાય નમઃ
૧૪. શ્રી બૃહદ્વૃતધરાય નમઃ

૧૫. શ્રી શુદ્ધાય નમઃ
૧૬. શ્રી રાધાકૃષ્ણેષ્ટદેવતાય નમઃ
૧૭. શ્રી મહત્સુતપ્રિયાય નમઃ
૧૮. શ્રી કાલીભૈરવાદિભીષણાય નમઃ
૧૯. શ્રી જીતેઈન્દ્રિયાય નમઃ
૨૦. શ્રી જીતાહારાય નમઃ
૨૧. શ્રી ત્રીવૈરાગ્યાય નમઃ
૨૨. શ્રી આસ્તિકાય નમઃ
૨૩. શ્રી યોગેશ્વરાય નમઃ
૨૪. શ્રી યોગકલાપ્રવૃત્તયે નમઃ
૨૫. શ્રી અતિધૈર્યવતે નમઃ
૨૬. શ્રી જ્ઞાનિને નમઃ
૨૭. શ્રી પરમહંસાય નમઃ
૨૮. શ્રી તિર્થકૃતે નમઃ
૨૯. શ્રી તિર્થકારિતાય નમઃ
૩૦. શ્રી ક્ષમાનિધયે નમઃ

३१. श्री सद्योन्निद्राय नमः
 ३२. श्री ध्याननिष्ठाय नमः
 ३३. श्री तपः प्रियाय नमः
 ३४. श्री सिद्धेश्वराय नमः
 ३५. श्री स्वतंत्राय नमः
 ३६. श्री ब्रह्मविद्याप्रवर्तकाय नमः
 ३७. श्री पापदोषछेदनपटवे नमः
 ३८. श्री स्वस्वज्ञपायलस्थितये नमः
 ३९. श्री प्रशान्तमूर्तये नमः
 ४०. श्री निर्दोषाय नमः
 ४१. श्री असुरगुर्वादिभोहनाय नमः
 ४२. श्री अतिकारुण्यनयनाय नमः
 ४३. श्री उद्धवाध्वप्रवर्तकाय नमः
 ४४. श्री महाप्रताय नमः
 ४५. श्री साधुशीलाय नमः
 ४६. श्री साधुविप्रपूजकाय नमः

४७. श्री अहिंसयज्ञप्रस्तोत्रे नमः
४८. श्री साकारब्रह्मवर्णनाय नमः
४९. श्री स्वामिनारायणाय नमः
५०. श्री स्वामीने नमः
५१. श्री कालदोषनिवारकाय नमः
५२. श्री सद्योन्नव्यसनाय नमः
५३. श्री सद्यसमाधि स्थितिकारकाय नमः
५४. श्री कृष्णार्थस्थापनकराय नमः
५५. श्री कौलद्विषे नमः
५६. श्री कलितारकाय नमः
५७. श्री प्रकारद्वयाय नमः
५८. श्री निर्द्विषाय नमः
५९. श्री सर्वज्ञवह्नितावहाय नमः
६०. श्री लक्षितसंपोषकाय नमः
६१. श्री वाग्मीने नमः
६२. श्री यतुर्वर्गद्विषाय नमः

૬૩. શ્રી નિર્મલસરાય નમઃ
 ૬૪. શ્રી ભકતવર્મણે નમઃ
 ૬૫. શ્રી બુદ્ધિદાત્રે નમઃ
 ૬૬. શ્રી અતિપાવનાય નમઃ
 ૬૭. શ્રી અબુદ્ધિહતે નમઃ
 ૬૮. શ્રી બ્રહ્મધામદર્શકાય નમઃ
 ૬૯. શ્રી અપરાજિતાય નમઃ
 ૭૦. શ્રી આસમુદ્રાન્તસકિર્તયે નમઃ
 ૭૧. શ્રી અિતસંસૃતિમોચનાય નમઃ
 ૭૨. શ્રી ઉદારાય નમઃ
 ૭૩. શ્રી સહજાનંદાય નમઃ
 ૭૪. શ્રી સાધ્વીધર્મપ્રવર્તકાય નમઃ
 ૭૫. શ્રી કંદર્પદર્પદલનાય નમઃ
 ૭૬. શ્રી વૈષ્ણવકંતુકારકાય નમઃ
 ૭૭. શ્રી પંચાયતનસન્માનાય નમઃ
 ૭૮. શ્રી નૈષ્ઠિકવ્રતપોષકાય નમઃ

૭૯. શ્રી પ્રગલ્ભાય નમઃ
૮૦. શ્રી નિઃસ્પૃહાય નમઃ
૮૧. શ્રી સત્યપ્રતિજ્ઞાય નમઃ
૮૨. શ્રી ભક્તવત્સલાય નમઃ
૮૩. શ્રી અરોચણાય નમઃ
૮૪. શ્રી દીર્ઘદર્શિને નમઃ
૮૫. શ્રી ધૂર્ભિવિજયક્ષમાય નમઃ
૮૬. શ્રી નિરહંકૃતયે નમઃ
૮૭. શ્રી અદ્રોહાય નમઃ
૮૮. શ્રી ઋજવે નમઃ
૮૯. શ્રી સર્વોપકારકાય નમઃ
૯૦. શ્રી નિયામકાય નમઃ
૯૧. શ્રી ઉપશમસ્થિતયે નમઃ
૯૨. શ્રી વિનયવતે નમઃ
૯૩. શ્રી ગુરવે નમઃ
૯૪. શ્રી અજાતવૈરિણે નમઃ

૯૫. શ્રી નિર્લોભાય નમઃ
 ૯૬. શ્રી મહાપુરુષાય નમઃ
 ૯૭. શ્રી આત્મદાય નમઃ
 ૯૮. શ્રી અખંડિતાર્થમર્યાદાય નમઃ
 ૯૯. શ્રી વ્યાસસિદ્ધાન્તબોધકાય નમઃ
 ૧૦૦. શ્રી મનોનિગ્રહયુક્તિજ્ઞાય નમઃ
 ૧૦૧. શ્રી યમદૂતવિમોચકાય નમઃ
 ૧૦૨. શ્રી પૂર્ણકામાય નમઃ
 ૧૦૩. શ્રી સત્યવાદિને નમઃ
 ૧૦૪. શ્રી ગુણગ્રાહિણે નમઃ
 ૧૦૫. શ્રી ગતરુમયાય નમઃ
 ૧૦૬. શ્રી સદાચારપ્રિયતરાય નમઃ
 ૧૦૭. શ્રી પુણ્યશ્રવણકીર્તનાય નમઃ
 ૧૦૮. શ્રી સર્વમંગલસદ્રુપનાના ગુણ
 વિશેષિતાય નમઃ

ઈતિ શ્રી જનમંગલનામાવલિ સંપૂર્ણ

www.swaminarayangurukul.org

www.gurukulparivar.org

www.swaminarayangurukul.org

શ્રી સ્વામિનારાયણ ગુરુકુલ

(રાજકોટની શાખા) મેમનગર, અમદાવાદ-૫૨. ફોન: ૭૪૪૫૬૦૭, ૭૪૬૩૨૧૧

www.gurukulparivar.org